

EXODUS hoofdstuk 3

De Leer van de Naastenliefde

6818. Over de naaste moet verder worden gesproken, want zonder erkenning van de naaste kan men niet weten hoe de naastenliefde uitgeoefend moet worden.

In de aan het voorafgaande hoofdstuk gezegde dingen is gesteld dat ieder mens de naaste is, maar de een niet hetzelfde als de ander; en dat diegene de naaste meer dan de andere is, die in het goede is, dus dat het goede is dat bij de mens is, dat geliefd moet worden; want wanneer het goede wordt geliefd, wordt de Heer geliefd; het is immers de Heer, van Wie het Goede is, Die in het Goede is en Die het Goede zelf is.

6819. Maar niet alleen de mens in het enkelvoud is de naaste, maar alle mensen dus in het meervoud; want het gezelschap, kleiner en groter is de naaste, zoals het vaderland, de Kerk, het rijk van de Heer en boven alles de Heer Zelf; dezen zijn de naaste aan wie men moet weldoen uit naastenliefde.

Dit zijn eveneens de opklimmende graden van de naaste; in een eendere graad immers is dit het gezelschap van meerderen dan dat van de individuele mens; in een eendere graad is dit het vaderland meer dan het gezelschap; in een nog eendere graad is het de Kerk en in een nog eendere graad is het het rijk van de Heer; en in de hoogste graad is het de Heer; deze opklimmende graden zijn zoals de treden van een ladder, waarvan aan de top de Heer is.

6820. Het gezelschap is meer de naaste dan de individuele mens, omdat dit uit meerderen bestaat; jegens het gezelschap moet de naastenliefde eender worden uitgeoefend als jegens het individu, dus in enkelvoud, namelijk volgens de hoedanigheid van het goede dat bij het gezelschap is; dus geheel anders jegens een rechtschapen gezelschap, dan jegens een niet-rechtschapen gezelschap.

6821. Het vaderland is meer de naaste dan het gezelschap, omdat het zoals een ouder is; daar immers is de mens geboren, het voedt hem en het beschermt hem tegen onrecht.

Het vaderland moet uit liefde worden welgedaan volgens de noodzaken, die vooral zijn: levensonderhoud, het burgerlijk leven en het geestelijk leven betreffen.

Wie het vaderland liefheeft en het uit welwillendheid goeddoet, heeft in het andere leven het rijk van de Heer lief, want daar is het rijk van de Heer voor hem het vaderland; en wie het rijk van de Heer liefheeft, heeft de Heer lief, omdat de Heer het al in alle dingen van Zijn rijk is, want wat eigenlijk het rijk van de Heer wordt genoemd, is het goede en het ware dat bij hen die daar zijn, uit de Heer is.

6822. De Kerk is meer de naaste dan het vaderland, want wie voor de Kerk zorgt, die zorgt voor de zielen en het eeuwige leven van de mensen die in het vaderland zijn; en er wordt voor de Kerk gezorgd, wanneer de mens tot het goede wordt geleid en wie dit doet uit naastenliefde, die heeft de naaste lief, want hij wenst en wil voor de ander de hemel en de gelukzaligheid van het leven tot in het eeuwige.

Het goede kan door eenieder aan de ander in het vaderland worden toegevoegd, niet echter het ware, tenzij door degenen die onderwijzende bedienaren zijn; indien anderen het doen, dan ontstaan ketterijen en wordt de Kerk verstoord en uiteengescheurd.

De naastenliefde wordt uitgeoefend indien de naaste door het ware dat van de Kerk is, tot het goede wordt geleid; indien in de Kerk iets het ware wordt genoemd dat van het goede wegleidt, dan moet daar geen acht op worden geslagen, want dan is dit niet het ware.

Eenieder moet zich eerst het ware verwerven uit de leer van de Kerk en daarna uit het Woord van de Heer; dit moet het ware van zijn geloof zijn.

6823. Het rijk van de Heer is de naaste in een hogere graad dan de Kerk waarin iemand geboren is; want het rijk van de Heer bestaat uit allen die in het goede zijn, zowel uit hen die op aarde zijn als uit hen die in de hemelen zijn; dus is het rijk van de Heer het goede met alle hoedanigheden ervan in samenvatting; wanneer dit goede wordt geliefd, dan worden de afzonderlijke individuen die in het goede zijn, geliefd.

Zo is dus het geheel, dat al het goede in een samenvatting is, de naaste in de eerste graad en het is die Grootste Mens waarover aan het einde van verscheidene hoofdstukken is gehandeld, en deze Mens is het representatieve Beeld van de Heer Zelf.

Die Mens, dat wil zeggen, het rijk van de Heer, wordt geliefd, wanneer men uit binnenste aandoening diegenen weldoet die mens zijn door die Mens uit de Heer, dus bij wie het rijk van de Heer is.

6824. Dit zijn de graden van de naaste en volgens deze graden moet de naastenliefde opklimmen; maar deze graden zijn graden in een op elkaar volgende orde, waarin altijd de eerdere of de hogere graad gesteld is boven de latere of de lagere; en omdat de Heer in de hoogste graad is en Hij moet worden beschouwd in de afzonderlijke graden als het einddoel waarnaar moet worden geschouwd, moet dus Hijzelf boven allen en boven alle dingen worden geliefd.

EXODUS 3:1-22

- 1. Mozes was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, de priester van Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn en hij kwam tot de berg Gods, tot Horeb.*
- 2. En gezien werd de engel van Jehovah voor hem in een vuurvlam uit het midden van een braambos; en hij zag en ziet, het braambos brandde van vuur en het braambos werd in het geheel niet verteerd.*
- 3. En Mozes sprak: Ik zal daarom terzijde gaan en ik zal dit grote visioen zien, waarom het braambos niet wordt verteerd.*
- 4. En Jehovah zag dat hij terzijde ging om te zien en God riep tot hem uit het midden van het braambos en Hij sprak: Mozes, Mozes: Zie Mij.*
- 5. En Hij sprak: Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van over uw voeten, omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is.*
- 6. En Hij sprak: Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob; en Mozes bedekte zijn aangezichten, omdat hij vreesde God aan te zien.*
- 7. En Jehovah sprak: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking van Mijn volk, dat in Egypte is, en Ik heb hun gekerm gehoord van voor de slavendrijvers, omdat Ik de smarten ervan heb gekend.*
- 8. En Ik ben neergedaald om het te bevrijden uit de hand van de Egyptenaren en om het te doen opklimmen uit dat land tot een land goed en breed, tot een land vloeiende van melk en honing, tot de plaats van de Kanaäniet, de Hethiet en de Amoriet en van de Fereziet en van de Heviet en van de Jebusiet.*
- 9. En nu, zie, het gekerm van de zonen Israëls is tot Mij gekomen en ook heb Ik gezien de verdrukking waarmee de Egyptenaren hen verdrukken.*
- 10. En nu, ga, en Ik zal u zenden tot farao en leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte.*
- 11. En Mozes sprak tot God: Wie ben ik, dat ik zal gaan tot farao en dat ik zal uitleiden de zonen Israëls uit Egypte.*
- 12. En Hij sprak: Omdat Ik met u zal zijn; en dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb: Al uitleidende, gij, het volk uit Egypte, zult gijlieden God vereren aan deze berg.*

13. *En Mozes sprak tot God: Zie, ik kom tot de zonen Israëls en ik zeg tot hen: De God van uw vaders heeft mij tot ulieden gezonden en als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem, wat zal ik tot hen zeggen?*

14. *En God sprak tegen Mozes: Ik Ben Die Ik Ben; en Hij sprak: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: Ik Ben heeft mij tot ulieden gezonden.*

15. *En God sprak nog tot Mozes: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: Jehovah de God van uw vaders, de God van Abraham, de God van Izaak en de God van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dit is Mijn Naam tot in het eeuwige en dit Mijn gedachtenis tot in geslacht, geslacht.*

16. *Ga en vergader de ouderen van Israël en zeg tot hen: Jehovah de God van uw vaders, is gezien voor mij, de God van Abraham, van Izaak en van Jakob, door te zeggen: Door te bezoeken heb ik ulieden bezocht en hetgeen ulieden in Egypte is gedaan.*

17. *En Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte, tot het land van de Kanaäniet, en van de Hethiet en van de Amoriet en van de Fereziet en van de Heviet en van de Jebusiet, tot een land vloeiende van melk en honing.*

18. *En zij zullen uw stem gehoord hebben en gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot de koning van Egypte en gijlieden zult tot hem zeggen: Jehovah, de God van de Hebreëen is ons ontmoet; en nu, laat ons gaan, ik bid u, de weg van drie dagen in de woestijn en laat ons slachtofferen aan Jehovah onze God.*

19. *En ik ken dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan en niet door een sterke hand.*

20. *En Ik zal Mijn hand zenden en zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen die Ik zal doen in het midden daarvan; en daarna zal hij ulieden zenden.*

21. *En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen van de Egyptenaren; en het zal zijn, wanneer gij gaat, zo zult gij niet ledig gaan.*

22. *En de vrouw zal vragen van haar naburin en van de waardin van haar huis, vaten van zilver en vaten van goud en klederen en gijlieden zult leggen op uw zonen en op uw dochters en gij zult de Egyptenaren uitplunderen.*

DE INHOUD

6825. In het eerste hoofdstuk is in de innerlijke zin gehandeld over de bestoking van hen die van de Kerk zijn, door het valse en het boze.

In het tweede hoofdstuk over de aanvang en de opeenvolgende staten van het Goddelijk Ware bij hen; in dit hoofdstuk wordt in de innerlijke zin gehandeld over de bevrijding van hen; en dan worden zij eerst daarover onderricht wie de God is Die hen heeft bevrijd, namelijk dat het de Heer is; en dat Hij hen zal binnenleiden in de hemel, nadat zij begiftigd zijn met velerlei ware en goede.

DE INNERLIJKE ZIN

6826. vers 1-3. *Mozes was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, de priester van Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn en hij kwam tot de berg Gods, tot Horeb. En gezien werd de engel van Jehovah voor hem in een vuurvlam uit het midden van een braambos; en hij zag en ziet, het braambos brandde van vuur en het braambos werd in het geheel niet verteerd. En Mozes sprak: Ik zal daarom terzijde gaan en ik zal dit grote visioen zien, waarom het braambos niet wordt verteerd.*

En Mozes was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, de priester van Midian, betekent dat de Wet uit het Goddelijke diegenen onderrichtte die in het ware van het

eenvoudig goede waren; de priester is het goede van de Kerk, waar zij zijn; en hij leidde de kudde achter de woestijn, betekent nadat zij verzoeken hadden ondergaan; en hij kwam tot de berg Gods, betekent dat het goede van de Goddelijke Liefde hem verscheen; tot Horeb, betekent de hoedanigheid; en gezien werd de engel van Jehovah voor hem, betekent de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; in een vuurvlam uit het midden van een braambos, betekent de Goddelijke Liefde in het wetenschappelijk ware; en hij zag en ziet, het braambos brandde van vuur, betekent de waarneming dat het wetenschappelijk ware vol was van het goede van de Goddelijke Liefde; en het braambos werd in het geheel niet verteerd, betekent het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede in het natuurlijke.

En Mozes sprak, betekent de doorvatting uit de Wet uit het Goddelijke; ik zal daarom terzijde gaan en ik zal dit grote visioen zien, betekent de bespiegeling over deze onthulling; waarom het braambos niet werd verteerd, betekent dat er een zodanig éénzijn is.

6827. En Mozes was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, de priester van Midian; dat dit betekent dat de Wet uit het Goddelijke diegenen onderrichtte die in het ware van het eenvoudig goede waren en dat de priester van Midian het goede van de Kerk is, waar zij zijn, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, te weten de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, nr. 6752; in de aanvang echter ten aanzien van het Ware dat van de Wet uit het Goddelijke is, nr. 6771; hier echter ten aanzien van de Wet uit het Goddelijke; het is geoorloofd zo de graden van de voortgang in de Heer te noemen vóórdát Hij ten aanzien van het Menselijke de Goddelijke Wet Zelf is geworden.

In het gehele Woord wordt in de binnenste of hoogste zin alleen over de Heer gehandeld en over de verheerlijking van Zijn Menselijke; maar omdat de binnenste of hoogste zin het menselijk verstand te boven gaat, is het geoorloofd het Woord te ontvouwen ten aanzien van de innerlijke zin ervan, waarin wordt gehandeld over het rijk van de Heer en over de Kerk en over de instauratie ervan en verder over de wederverwekking van de mens van de Kerk uit de Heer; dat in de innerlijke zin over deze dingen wordt gehandeld, komt omdat de wederverwekking van de mens een representatief beeld is van de verheerlijking van de Heer, zie de nrs. 3138, 3212, 3296, 3490, 4402, 5688, 3245, 3246; uit de betekenis van weiden, namelijk onderrichten, nr. 3795, 5201; uit de betekenis van de kudde van kleinvee, namelijk degene die leert en door het ware tot het goede van de naastenliefde wordt geleid, nr. 343; dus is de kudde in de algemene zin de Kerk, nrs. 3767, 3768; hier de Kerk waar degenen zijn die in het ware van het eenvoudig goede zijn; zij worden aangeduid met Midian, nrs. 3242, 4756; en uit de betekenis van de schoonvader, namelijk het goede, waaruit als uit een vader dat goede ontstaat dat verbonden is met het ware; hier met het ware dat van de Wet uit het Goddelijke is, dat wordt uitgebeeld door Mozes, nr. 6793; het hoedanige van dat goede is Jethro; en uit de betekenis van de priester van Midian, namelijk het goede van de Kerk waar diegenen zijn die in het ware van het eenvoudig goede zijn, nr. 6775.

Hieruit blijkt dat met Mozes was weidende de kudde van Jethro, zijn schoonvader, de priester van Midian, wordt aangeduid dat de Wet uit het Goddelijke diegenen onderrichtte die in het ware van het eenvoudig goede waren en dat de priester van Midian het goede van de Kerk is, waar zij zijn.

6828. En hij leidde de kudde achter de woestijn; dat dit betekent nadat zij verzoeken hadden ondergaan, namelijk degenen die in het ware van het eenvoudig goede waren, staat vast uit de betekenis van de kudde, dus de Kerk waar degenen waren die in het ware van het eenvoudig goede waren, nr. 6827; en uit de betekenis van de woestijn, namelijk de staat van de verzoeking.

De woestijn immers betekent het slechts weinig bewoonde en bebouwde en eveneens het geheel niet bewoonde en bebouwde, dus in de geestelijke zin de mens die verwoest is ten aanzien van het goede en verlaten ten aanzien van het ware; dus de mens die in verzoeking is;

wie immers in verzoeking is, die is in verwoesting en verlating; het valse en het boze dat bij hem is komen tevoorschijn en verduisteren en nemen vrijwel de invloeding van het ware en het goede uit de Heer weg; het schijnt hem dan ook niet toe dat het ware dat invloeit, zo'n leven heeft dat het het valse en de boosheden kan uiteenslaan; dan zijn ook boze geesten aanwezig die smart aanbrengen en wanhoop ten aanzien van het heil.

Dat de woestijn zo'n staat betekent, staat vast uit zeer veel plaatsen in het Woord; zie nr. 2708; en omdat de woestijn de staat van de verzoeking betekende en het getal veertig onverschillig welke duur ervan, nrs. 730, 862, 2272, 2273, waren daarom de zonen Israëls in de woestijn veertig jaren, en is daarom de Heer veertig dagen in de woestijn geweest toen Hij werd verzocht, (Mattheüs 4:2; Markus 1:13).

6829. En hij kwam tot de berg Gods; dat dit betekent dat het Goede van de Goddelijke Liefde daarna verscheen, staat vast uit de betekenis van de berg Gods, namelijk het Goede van de Goddelijke Liefde; dat de berg het goede van de liefde is, zie de nrs. 795, 796, 2722, 4210, 6435; dat het goede verscheen nadat zij verzoeken hadden ondergaan, wordt daarmee aangeduid dat hij tot die berg kwam achter de woestijn.

Hiermee is het als volgt gesteld: wanneer de mens in verzoeking is, is hij rondom belegerd door valsheden en boosheden, die de invloeding van het licht uit het Goddelijke, dat wil zeggen, van het ware en het goede, verhinderen; de mens is dan als het ware in duisternis; de duisternis in het andere leven is niets anders dan een belegering door valsheden, want deze nemen het licht weg en zo het doorvatten van de vertroosting door de ware dingen aan hem die in verzoeking is.

Wanneer de mens echter uit zo'n verzoeking oprijst, dan verschijnt het licht met zijn geestelijke warmte, dat wil zeggen, het ware met zijn goede; vandaar heeft hij blijdschap na de angst; dit is de morgen die op de nacht volgt in het andere leven.

De oorzaak dat dan het goede wordt doorvat en het ware verschijnt, is dat na de verzoeking het ware en het goede naar de innerlijke dingen doordringen en worden ingeworteld; de mens is immers wanneer hij in verzoeking is, als het ware hongerig naar het goede en dorstig naar het ware; en daarom neemt hij, wanneer hij oprijst, het goede tot zich zoals een spijs die de honger stilt en neemt hij het ware op zoals een drank die de dorst lest; en bovendien worden, wanneer het Licht uit het Goddelijke verschijnt, de valsheden en de boosheden verwijderd; na de verwijdering daarvan is er toegang voor het ware en het goede om innerlijk door te dringen.

Dit zijn de oorzaken dat na de verzoeken het goede van de liefde met haar licht uit de Heer verschijnt.

Dat na het duistere en het angstige van de verzoeken het lichtende en het vreugdevolle verschijnt, is in het andere leven gewoon en aan allen daar bekend.

6830. Tot Horeb, dat dit het hoedanige betekent, namelijk van het goede van de Goddelijke Liefde, dat verscheen, staat hieruit vast dat namen, wanneer die worden toegevoegd, de hoedanigheid behelzen van de zaak waarover wordt gehandeld; de hoedanigheid van de zaak dat Horeb behelst, blijkt uit de dingen die daar gezien werden, namelijk uit de vuurvlam uit het midden van het braambos, dus dat het is het Goddelijk Goede van de Liefde dat opblinkt door het ware dat van de Goddelijke Wet is.

6831. En gezien werd de Engel van Jehovah voor hem; dat dit de Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, staat vast uit de betekenis van de Engel van Jehovah, namelijk het Goddelijk Menselijke van de Heer, nr. 6280.

De oorzaak dat het Goddelijk Menselijke de Engel van Jehovah wordt genoemd, is deze, dat Jehovah vóór de Komst van de Heer, toen Hij door de hemel heenging, in de menselijke vorm zoals een engel verscheen, want de gehele engelenhemel geeft één mens weer, die de

Grootste Mens wordt genoemd, waarover aan het eind van verscheidene hoofdstukken is gehandeld; en daarom verscheen het Goddelijke Zelf, wanneer het daar doorheen ging, in de Menselijke vorm als een engel voor degenen met wie Hij sprak; dit was het Goddelijk Menselijke van Jehovah vóór de Komst van de Heer; het Menselijke van de Heer is, na Goddelijk te zijn geworden, hetzelfde; de Heer immers is Jehovah Zelf in het Goddelijk Menselijke.

Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke Engel wordt genoemd, zie nr. 6280; en eveneens staat het vast uit tal van plaatsen in het Nieuwe Testament, waar de Heer Zich de Gezondene van de Vader noemt, zie (Mattheüs 10:40; 15:24; Markus 9:37; Lukas 4:43; 9:48; 10:16; Johannes 3:17,34; 4:34; 5:23,24,36-38; 6:29,39,40,44,57; 7:16,18,28,29; 8:16,18,29,42; 9:4; 10:36; 11:41,42; 12:44,45,49; 13:20; 14:24; 16:5,7; 17:3,8,18,21,23,25).

6832. In een vuurvlam uit het midden van een braambos; dat dit de Goddelijke Liefde in het wetenschappelijk ware betekent, staat vast uit de betekenis van de vuurvlam, namelijk de Goddelijke Liefde, waarover hierna; en uit de betekenis van het braambos, namelijk het wetenschappelijk ware; dat het braambos het wetenschappelijk ware is, komt omdat alle bomen, van welk geslacht dan ook, de wetenschappen betekenen: de grotere boomgroepen zelf echter de erkentissen en de doorvattingen; de braam betekent, omdat zij bloesems en bessen voortbrengt, het wetenschappelijk ware.

Het wetenschappelijk ware van de Kerk is niets anders dan het Woord in de zin van de letter en eveneens al het uitbeeldende en aanduidende van de Kerk dat bij de nakomelingen van Jakob was; deze dingen worden in hun uiterlijke vorm de wetenschappelijke ware dingen genoemd, maar in de innerlijke vorm zijn het de geestelijke ware dingen.

Maar omdat de ware dingen in de innerlijke vorm of in de geestelijke vorm, niet konden verschijnen aan het nageslacht uit Jakob, met als oorzaak dat zij alleen in de uitwendige en uiterlijke dingen waren en in het geheel niet wilden weten van enig innerlijke, daarom verscheen de Heer in het braambos; wanneer de Heer verschijnt, verschijnt Hij immers volgens het hoedanige van de mens, want de mens neemt het Goddelijke niet anders op dan volgens zijn hoedanigheid; toen daarom de Heer ook op de berg Sinai verscheen, verscheen Hij aan het volk zoals een vuur dat brandde tot aan het hart van de hemel en zoals duisternis, wolken en donkerheid, (Deuteronomium 4:11; 5:19-22; Exodus 19:18); geheel anders zou Hij verschenen zijn, als het volk, dat onder aan de berg toeschouwde, niet zodanig was geweest; en omdat dat volk slechts in de uiterlijke dingen was, wordt daarom, toen Mozes tot de Heer ging op de berg Sinai, gezegd dat hij in de wolk binnentrad, (Exodus 20:18; 24:2,18;34:2-5) dat de wolk het uiterlijke van het Woord is, zie de voorrede tot (Genesis 18) en de nrs. 4060, 4319, 5922, 6343; dus ook het uitbeeldende van de Kerk, beschouwd in de uiterlijke vorm.

Dat de Heer aan eenieder verschijnt volgens diens hoedanigheid, kan hieruit vaststaan dat de Heer aan hen die in de binnenste of derde hemel zijn, verschijnt als Zon, waaruit een onuitsprekelijk Licht is; de oorzaak hiervan is dat zij die daar zijn, in het goede van de liefde tot de Heer zijn; en dat Hij aan degenen die in de middelste of tweede hemel zijn, als Maan verschijnt met als oorzaak dat zij daar meer verwijderd en meer duister in de liefde tot de Heer zijn; zij zijn immers in de liefde jegens de naaste; in de laatste of eerste hemel verschijnt de Heer niet als Zon, noch als Maan, maar slechts als Licht en dit Licht gaat het licht van de wereld verre te boven; en omdat de Heer aan eenieder verschijnt volgens zijn hoedanigheid, kan Hij daarom ook niet anders aan degenen die in de hel zijn, verschijnen dan zoals een donkerzwarte wolk en donkerheid; want zodra het Licht van de hemel, dat uit de Heer is, in de een of andere hel binnenvalt, ontstaat daar duisternis en donkerte.

Hieruit kan nu vaststaan dat de Heer aan eenieder verschijnt volgens diens hoedanigheid, omdat Hij verschijnt volgens de opneming.

En omdat de nakomelingen van Jakob alleen in uiterlijke dingen waren, verscheen daarom de Heer aan Mozes in het braambos en eveneens in een wolk, toen hij binnenging tot de Heer op de berg Sinaï.

Dat de vlam de Goddelijke Liefde is, komt omdat de Liefde in haar eerste oorsprong niets anders is dan vuur en vlam van de Heer als Zon; het is het vuur en de vlam van deze Zon die het Zijn van het leven geeft aan ieder mens; en het is het levensvuur zelf en dat dit de innerlijke dingen van de mens met warmte vult, kan vaststaan uit de liefde; voor zoveel als immers de liefde bij de mens groeit, voor zoveel wordt de mens warm en voor zoveel als die liefde afneemt, voor zoveel wordt hij koud.

Vandaar komt het dat de Heer, wanneer Hij in een visioen verscheen, als een vuur en een vlam verscheen, zoals bij Ezechiël: *'Het aanzien van de vier levende wezens (die cherubim waren) was zoals brandende kolen in het vuur, naar het uiterlijk van fakkels; dit ging steeds heen en weer tussen de levende wezens, zoals een vuurglans en uit het vuur ging een bliksem uit.*

Boven het uitspansel dat boven hun hoofden was, was als het ware iets als een saffiersteen, de gelijkenis van een troon en op de gelijkenis van de troon de gelijkenis als het ware het aanzien van een Mens daarop; en ik zag de schittering van zoiets als de verf van Hasmal, uit het midden van het vuur rondom; van het aanzien van Zijn lenden en opwaarts, maar van het aanzien van Zijn lenden neerwaarts zag ik als het ware het aanzien van vuur met een glans rondom', (Ezechiël 1:13,26,27).

Dat de afzonderlijke dingen in dit visioen aanduidend en uitbeeldend voor Goddelijke dingen zijn, kan niemand ontkennen, maar als men niet weet wat er wordt aangeduid met de cherubim, wat met brandende kolen in het vuur, naar het uiterlijk van fakkels, met de troon, met het aanzien van een Mens daarop, met de lenden, waarvan opwaarts en neerwaarts vuur en nait het vuur een glans, kan men nooit de heilige verborgenheid weten die daarin gelegen is; dat de cherubim de voorzienigheid van de Heer is, nr. 308; dat de troon de hemel is, eigenlijk het Goddelijk Ware dat voortgaat uit de Heer, dat de hemel vormt, nr. 5313; dat het aanzien van een Mens boven op de troon de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, is duidelijk; dat de lendenen de echtelijke liefde zijn en vandaar elke hemelse liefde, nrs. 3021, 4277, 4280, 4575, 5050-5062; deze liefde werd uitgebeeld door de schittering van de verf van Hasmal, uit het midden rondom het vuur.

Bij Daniël: *'Ik was ziende, totdat tronen werden neergeworpen en de Oude der dagen zich zette; Zijn kleed was zoals sneeuwwit en het haar van Zijn hoofd zoals reine wol; Zijn troon een vuurvlam; Zijn raderen een brandend vuur; een stroom van vuur uitstromend en uitgaand van voor Hem', (Daniël 7:9,10); het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde van de Heer werd ook hier gezien als een vuurvlam.*

Bij Johannes: *'Hij die op het witte paard zat, Zijn ogen zoals een vlam vuurs', (Openbaring 19:12); dat Hij Die op het witte paard zat, de Heer is ten aanzien van het Woord, wordt daar openlijk gezegd, vers 13,16; dus is de vuurvlam het Goddelijk Ware dat in het Woord is, dat uit het Goddelijk Goede van de Heer is.*

Bij dezelfde: *'In het midden van de zeven kandelaren een, de Zoon des Mensen gelijk, bekleed met een talaar; Zijn hoofd en Zijn haren wit zoals witte wol, zoals sneeuw, maar Zijn ogen zoals een vlam des vuurs', (Openbaring 1:13,14); hier eveneens is ogen zoals een vuurvlam het Goddelijk Ware, dat voortgaat van het Goddelijk Goede van de Heer.*

Dat de vuurvlam het Goddelijk Ware is, voortgaand van de Heer, blijkt eveneens bij David: *'De stem van Jehovah, invallende zoals een vlam des vuurs', (Psalm 29:7); de stem van Jehovah voor het Goddelijk Ware.*

Opdat het Goddelijk Ware dat voortgaat van het Goddelijk Goede van de Heer, zou worden uitgebeeld, werd het bevolen dat zij een kandelaar zouden maken uit zuiver goud met zeven lampen en dat hij zou worden gesteld in de Tent der samenkomst bij de tafel waar de toonbroden lagen en dat de lampen bij voortduur zouden branden vóór Jehovah, (Exodus

25:31; 37:17-24; 40:24,25; Leviticus 24:4; Numeri 8:2; Zacharia 4:2); door de kandelaar met de zeven lampen werd uitgebeeld het Goddelijk Ware, dat voortgaat van het Goddelijk Goede van de Heer.

Opdat eveneens het Goddelijk Goede zelf zou worden uitgebeeld, werd het bevolen dat er een voortdurend vuur zou zijn op het altaar: *'Het vuur zal op het altaar branden en niet worden uitgeblust; de priester zal daarop de houten aansteken elke dageraad; het vuur zal voortdurend op het altaar branden en niet worden uitgeblust'*, (Leviticus 6:12,13).

Dat het vuur uitbeeldend was voor de Goddelijke Liefde was bij de Ouden ten zeerste bekend; het kan hieruit vaststaan dat dit uitbeeldende zich van de Oude Kerk heeft verbreid tot de ver verspreide natiën, die in een afgodische eredienst waren; en dat deze een eeuwigdurend heilig vuur instelden en daarover maagden aanstelden, die de Vestaalse maagden werden genoemd, is bekend.

Dat het vuur en de vlam in de tegengestelde zin de vuile en onreine liefden betekenen, zoals de liefde van wraak, wreedheid, haat, echtbreuk en in het algemeen de begeerten die uit de eigenliefde en de liefde tot de wereld zijn, staat ook vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, waarvan alleen deze mogen worden aangevoerd; bij Jesaja: *'Ziet, zij zijn geworden zoals stoppels, het vuur heeft ze verbrand; zij ontrukken hun ziel niet aan de hand van de vlam; geen kool om te warmen, vuur om daarvoor neer te zitten'*, (Jesaja 47:14).

Bij Ezechiël: *'Ziet, Ik zal een vuur in u aansteken, dat in u alle groene boom en alle dorre boom zal verteren; de uitslaande vlam zal niet worden uitgeblust, daardoor zullen verbrand worden alle aangezichten van het zuiden tot het noorden'*, (Ezechiël 20:47); hier worden met het vuur en de vlam de begeerten van het boze en het valse aangeduid, die al het goede en ware van de Kerk uitblussen; vandaar de verwoesting ervan.

Bij Lukas: *'De rijke sprak tot Abraham: Vader Abraham, ontferm u mijner en zend Lazarus, dat hij het uiterste van zijn vingers in het ware dope en verkoele mijn tong, omdat ik smarten lijde in deze vlam'*, (Lukas 16:24).

Degenen die niet weten dat het levensvuur bij de mens uit een andere oorsprong is dan het elementaire vuur, kunnen geenszins anders weten dan dat onder het vuur van de hel een zodanig vuur als het vuur in de wereld wordt verstaan, terwijl toch in het Woord niet een zodanig vuur wordt verstaan, maar het vuur dat van de liefde is, dus dat van het leven van de mens is en dat voortgaat van de Heer als Zon, welk vuur, wanneer het invloeit bij hen die in de tegengestelde dingen zijn, wordt verkeerd in vuur van begeerten, dat zoals eerder is gezegd is van wraak, haat en wreedheid dat opwelt uit de eigenliefde en de liefde tot de wereld; dit vuur is het dat diegenen martelt die in de hellen zijn, want wanneer de teugel van die begeerten wordt gevierd, stort de een zich op de ander en martelen zij elkaar wederzijds op schandelijke en onuitsprekelijke manieren, want eenieder wil boven allen uitmunten en de ander de dingen afnemen die van hem zijn, met verborgen en openlijke kunstgrepen; daar allen deze dingen begeren, ontstaan daaruit diepgewortelde haatgevoelens en daaruit volgen gruweldaden die worden gedaan vooral door magische kunstgrepen en fantasieën; die kunstgrepen zijn ontelbaar en in de wereld volslagen onbekend.

Degenen die de geestelijke zaken niet geloven, vooral de vereerders van de natuur, kunnen er nooit toe worden gebracht om te geloven dat de warmte bij de levenden, die het innerlijk leven zelf maakt, uit een andere oorsprong is dan waaruit de warmte van de wereld is; want zij kunnen niet weten en te minder erkennen, dat het hemelse vuur het voortgaande is van de Heer als Zon en dat dat Vuur zuivere Liefde is; vandaar kunnen zij ook niet de ontelbare dingen weten die in het Woord zijn, waar niet een ander vuur wordt verstaan; noch kunnen zij de ontelbare dingen in de mens weten, die het opnemend orgaan ervan is.

6833. En hij zag en ziet, het braambos brandde van vuur; dat dit de waarneming betekent dat het wetenschappelijk ware vol was van het goede van de Goddelijke Liefde, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk waarnemen of bemerken, nrs. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400; uit

de betekenis van het braambos, namelijk het wetenschappelijk ware, waarover nr. 6832; en uit de betekenis van het vuur, namelijk de Goddelijke Liefde, nr. 934, 4906, 5071, 5215, 6314, 6832; vandaar is van vuur branden, vol zijn van het goede van de Goddelijke Liefde. 6834. En het braambos werd in het geheel niet verteerd; dat dit betekent het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het braambos, namelijk het wetenschappelijk ware, nrs. 6832, 6833; hier is het, omdat over de Heer wordt gehandeld, het Goddelijk Ware in het natuurlijke; het natuurlijke wordt aangeduid, omdat het ware daar wetenschappelijk is; en uit de betekenis van door het vuur niet verteerd worden, namelijk niet verstrooid worden door het goede van de Goddelijke Liefde; dat het vuur het goede van de Goddelijke Liefde is, zie nr. 6832; dus dat het verenigd is, namelijk het Goddelijk Ware met het Goddelijk Goede in het natuurlijke; dit is de betekenis van deze woorden in de hoogste zin, waarin wordt gehandeld over de Heer. Hiermee is het als volgt gesteld: Het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde is het Zonnevuur zelf in het andere leven, dit vuur is van zo'n gloed, dat indien het zonder bemiddelende tempering op iemand neerkwam, zelfs indien het op een engel van de binnenste hemel neerkwam, deze van elke zin zou worden beroofd en zou vergaan; van een zodanige gloed is de Goddelijke Liefde van de Heer. De Heer echter nam, toen Hij in de wereld was en het Menselijk Wezen met het Goddelijk Wezen verenigde, het Vuur van deze Liefde in Zijn Menselijke op en verenigde het met het Ware daar, toen Hij Zich de Goddelijke Wet maakte; dit nu is het wat daaronder wordt verstaan dat het Goddelijk Ware verenigd werd met het Goddelijk Goede in het natuurlijke.

6835. En Mozes sprak; dat dit de doorvatting betekent uit de Wet uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen van het Woord, namelijk doorvatten, waarover meermalen eerder; en uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Wet uit het Goddelijke, waarover nr. 6827.

6836. Ik zal daarom terzijde gaan en ik zal dit grote visioen zien; dat dit de bespiegeling over deze onthulling betekent, staat vast uit de betekenis van terzijde gaan en zien, namelijk bespiegelen; terzijde gaan immers is in de geestelijke zin zich afkeren van de gedachte waarin men is; en zien is doorvatten; dus is deze beide tezamen genomen bespiegelen; en uit de betekenis van het visioen, namelijk de onthulling, waarover nr. 6000; er wordt gezegd het grote visioen, omdat in de hoogste zin met de vlam in het braambos het Goddelijk Ware wordt aangeduid, verenigd met het Goddelijk Goede in het Menselijke van de Heer, nr. 6834.

6837. Waarom het braambos niet wordt verteerd; dat dit betekent dat er een zodanig éénzijn is, staat vast uit wat eerder in nr. 6834 is gezegd.

6838. vers 4-6. *En Jehovah zag dat hij terzijde ging om te zien en God riep tot hem uit het midden van het braambos en Hij sprak: Mozes, Mozes: Zie Mij. En Hij sprak: Nader hier niet toe; trek uw schoenen uit van over uw voeten, omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is. En Hij sprak: Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob; en Mozes bedekte zijn aangezichten, omdat hij vreesde God aan te zien.*

En Jehovah zag dat hij terzijde ging om te zien, betekent de bespiegeling uit de Heer; en God riep tot hem, betekent de invloeiing uit het Goddelijke; uit het midden van het braambos, betekent uit de wetenschappelijke ware dingen; en Hij sprak: Mozes, Mozes; en hij sprak: Zie mij, betekent de innerlijke aanmaning en het horen; en Hij sprak: Nader hier niet toe, betekent dat hij nog niet over het Goddelijke moest denken vanuit de zinlijke dingen; trek uw schoenen uit van over uw voeten, betekent dat de zinlijke dingen, die de uiterlijke van het natuurlijke zijn, moesten worden verwijderd; omdat de plaats waarop gij staat, grond der

heiligheid is, betekent dat anders het Goddelijke niet kan binnentreden; en Hij sprak: Ik ben de God van uw vader, betekent het Goddelijke dat van de Oude Kerk was; de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob, betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, dus de Heer; en Mozes bedekte zijn aangezichten, betekent dat de innerlijke dingen beschermd werden; omdat hij vreesde God aan te zien, betekent opdat zij niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf.

6839. En Jehovah zag dat hij terzijde ging om te zien; dat dit de bespiegeling uit de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van terzijde gaan om te zien, namelijk de bespiegeling, nr. 6836; dat Jehovah de Heer is, zie nr. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303. Hoedanig de letterlijke zin van het Woord is, blijkt ook hier: er wordt gezegd dat Jehovah zag dat hij terzijde ging om te zien alsof Hij dit niet tevoren had geweten en alsof Hij het niet had ingegeven en daartoe had aangezet om terzijde te gaan om te zien; toch wordt het zo gezegd, omdat het volgens de schijn is; maar de innerlijke zin leert hoe het moet worden verstaan, namelijk dat de Heer in zijn denken invloede, opdat hij daarover zou bespiegelen, daaruit kan vaststaan hoe het is gesteld met de letterlijke zin van het Woord ten opzichte van de innerlijke zin; en dat de dingen die in de letterlijke zin zijn, zodanig zijn dat zij zich aanpassen aan de bevassing van eenvoudigen, die alleen geloven, tenzij het zo is als het verschijnt; dat wat niet verschijnt, geloven zij niet, omdat zij niet in de innerlijkheden van dingen kunnen binnengaan; waarom het Woord, indien het niet zodanig was in de letter, niet zou zijn opgenomen.

Degene die in zinlijke dingen is en degene die door wereldse dingen in beslag wordt genomen, vat geenszins de innerlijke dingen; hij wil de dingen zien die hij moet geloven; datgene wat hij niet ziet, is als het ware vreemd en verwerpt die onder de dingen die negatief zijn, tenminste onder die welke twijfelachtig zijn, wanneer hij uit zichzelf daarover nadenkt.

6840. En God riep tot hem; dat dit de invloeiing uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van roepen, namelijk het invloeiën; in de innerlijke zin immers wordt niet verstaan een roepen door spreken, zoals in de uiterlijke historische zin, maar een roepen door invloeiing in de wil en dit roepen is innerlijk, want Jehovah of de Heer vloeit in de wil in en drijft aan om te doen wat Hem behaagt; dit innerlijke valt, wanneer het in het historische valt, waarin alleen uiterlijke dingen zijn, òf in bevelen, òf in roepen, òf in toespreken, òf in andere eendere dingen.

6841. Uit het midden van het braambos, dat dit betekent uit de wetenschappelijke ware dingen, staat vast uit de betekenis van het braambos, namelijk het wetenschappelijk ware, nrs. 6832, 6833.

6842. En Hij sprak: Mozes, Mozes; en hij sprak: Zie mij, dat dit de innerlijke aanmaning en het horen betekent, staat vast uit de betekenis van door God geroepen worden, in de historische dingen van het Woord, namelijk de invloeiing uit het Goddelijke, nr. 6840; dat roepen zelf is in deze woorden: ‘En Jehovah sprak: Mozes, Mozes’, die, omdat zij al die dingen insluiten die volgen en eerst dat hij niet tot hiertoe zou naderen, maar dat hij zijn schoenen van over zijn voeten zou uittrekken, de aanmaning betekenen en door het antwoord van Mozes: ‘Zie, mij’, het horen.

6843. En Hij sprak: Nader hier niet toe; dat dit betekent dat hij nog niet over het Goddelijke moest denken vanuit de zinlijke dingen, staat vast uit de betekenis van tot Jehovah naderen; namelijk denken over het Goddelijke; dat naderen, wanneer het wordt gezegd van de mens tot God, het denken over het Goddelijke is, komt omdat de mens niet tot het Goddelijke kan toetreden met het lichaam zoals een mens tot een mens, maar met het gemoed, dus met de

gedachte en de wil; er is geen ander toetreden tot het Goddelijke, omdat het Goddelijke boven de dingen is die van plaats en tijd zijn; het is in de dingen bij de mens die staten worden genoemd, namelijk staten van liefde en staten van geloof, dus de beide staten van de vermogens van het gemoed, namelijk van de wil en het denken, daardoor kan de mens tot het Goddelijke naderen; vandaar komt het, dat hier met ‘nader hier niet toe’ wordt aangeduid dat hij niet over het Goddelijke moest denken, namelijk vanuit de uiterlijke, zinlijke dingen, die worden aangeduid met de schoenen die hij eerst moest uittrekken.

Er wordt ‘nog’ gezegd, omdat de uiterlijke zinlijke dingen van het natuurlijke het laatst worden wederverwekt en zo het laatst de invloeiing uit het Goddelijke opnemen; en de staat waarover hier wordt gehandeld, was nog niet daar zodat de zinlijke dingen die zouden kunnen opnemen; ten aanzien van de zinlijke dingen, zie in wat volgt.

6844. Trek uw schoenen uit van over uw voeten; dat dit betekent dat de zinlijke dingen, die de uiterlijke van het natuurlijke zijn, moesten worden verwijderd, staat vast uit de betekenis van de schoenen, namelijk de zinlijke dingen, die de uiterlijke van het natuurlijke zijn, nr. 1748; en uit de betekenis van de voeten, namelijk het natuurlijke, waarover de nrs. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938-4952.

Dat uittrekken verwijderen is, is duidelijk; het wordt immers van de zinlijke zaken gezegd, want de woorden moeten worden aangepast aan het onderwerp waarover wordt gehandeld; dus het uittrekken van de schoenen en het verwijderd worden van de zinlijke dingen.

Het moet gezegd worden hoe het hiermee is gesteld: eenieder kan zien dat de schoenen hier iets uitbeelden dat niet met het heilig Goddelijke zou kunnen overeenstemmen en wel zo dat het uittrekken van de schoenen uitbeeldend was voor het verwijderen van ervan; wat zou dit anders voor het Goddelijke van belang zijn of de mens toetrad in schoenen dan wel barrevoets, als hij slechts innerlijk zodanig is dat hij op het Goddelijke met geloof en liefde kan toetreden; daarom worden met de schoenen de zinlijke dingen aangeduid en de zinlijke dingen die de uiterlijke dingen van het natuurlijke zijn, zijn zodanig dat zij niet tegelijk aanwezig kunnen zijn wanneer er heilig over het Goddelijke wordt gedacht; daarom was het, omdat in die tijd de uitbeeldingen in acht genomen moesten worden, Mozes niet geoorloofd om met schoenen aan te naderen.

Dat de zinlijke dingen, die de uiterlijke van het natuurlijke zijn, zodanig zijn dat zij het Goddelijke niet kunnen opnemen heeft als oorzaak dat zij in wereldse, lichamelijke en eveneens aardse zaken zijn, want zij nemen die van het dichtst nabij op; vandaar trekken de dingen die in het geheugen vanuit de zinlijke dingen zijn, al wat er van is, uit het licht en de warmte van de wereld en slechts weinig uit het licht en de warmte van de hemel; daarom zijn die de laatste dingen die kunnen worden wederverwekt, dat wil zeggen, iets van het licht van de hemel kunnen opnemen, daarvandaan komt het, dat de mens, wanneer hij in die zinlijke dingen is en daaruit denkt, over het Goddelijke niet anders denkt dan zoals over aardse dingen en dat hij, indien hij in het boze is, vanuit die dingen geheel en al tegen het Goddelijke denkt; daarom wordt de mens, wanneer hij over zulke dingen denkt als van het geloof en de liefde tot God zijn, indien hij in het goede is, opgeheven uit de zinlijke dingen, die de uiterlijke zaken van het natuurlijke zijn, tot de innerlijke dingen, dus van de aardse en de wereldse dingen nadert tot de hemelse en geestelijke.

Dit weet de mens niet, met als oorzaak dat hij niet weet dat bij hem de innerlijke dingen zijn onderscheiden van de uiterlijke en dat er een denken is dat meer en meer innerlijk is en ook meer en meer uiterlijk; en omdat hij die niet kent, kan hij daarover niet bespiegelen.

Maar men zie wat over het denken en de gedachten vanuit het zinlijke eerder is gezegd, namelijk dat zij die daaruit denken, slechts uiterst weinig vrijheid hebben, nrs. 5089, 5094, 6201, 6310, -6312, 6314, 6316, 6318, 6589, 6612, 6614, 6622, 6624.

Dat de mens wordt opgeheven vanuit het zinlijke en wanneer hij wordt opgeheven in een milder schijnsel komt en dat dit vooral plaatsvindt met degenen die worden wederverwekt, nrs. 6183, 6313, 6315.

Hieruit nu blijkt wat er wordt verstaan onder de schoenen van over de voeten uittrekken. Dat er bij de mens een uiterlijk, een middelste en een innerlijk natuurlijke is, zie de nrs. 4570, 5118, 5126, 5497, 5649; het innerlijk natuurlijke wordt aangeduid met de voeten, het middelste natuurlijke met de zolen en het uiterlijke en uitwendige met de schoenen.

6845. Omdat de plaats waarop gij staat, grond der heiligheid is het; dat dit betekent dat anders het Goddelijke niet kan binnentreden, staat vast uit de betekenis van de plaats, namelijk de staat, nrs. 2625, 2837, 3356, 3387, 4321, 4882, 5605; vandaar is de plaats waarop gij staat, de staat waarin hij nog is; en uit de betekenis van de grond der heiligheid, namelijk het heilige dat van de Heer voortgaat, dus is het de staat van het heilige, voortgaande van het Goddelijk Menselijke van de Heer, welke onder die woorden wordt verstaan.

Dat er wordt aangeduid dat anders het Goddelijke niet kan binnentreden, volgt uit het voorafgaande; indien namelijk de mens niet werd verwijderd van de zinlijke dingen, die de uiterlijke van het natuurlijke zijn, dat wil zeggen, indien hij niet werd opgeheven daaruit tot de innerlijke dingen, dan zou het Goddelijke niet kunnen invloeden.

De oorzaak dat het Goddelijke niet bij de mens kan invloeden zolang hij in het zinlijke is, is deze, dat de invloeiing uit het Goddelijke doorgaat tot aan de dingen toe die in de orde de laatste zijn, dus tot aan de zinlijke dingen toe, die de uiterlijke dingen van het natuurlijke bij de mens zijn; indien daarin louter lichamelijke en aardse zaken zijn, worden de Goddelijke dingen die invloeden, daar verstrooid, want zij stemmen niet samen; waarom de mens wanneer hij het Goddelijke zal gaan opnemen, dat wil zeggen, de dingen die van het geloof en van de liefde zijn, wordt opgeheven, dan vloeit het Goddelijke niet langer daarheen, namelijk in het uiterlijk zinlijke, maar in het innerlijk vlak waarin de mens is opgeheven. Dat dit zo is, werd door veel ondervinding te weten gegeven.

6846. En Hij sprak: Ik ben de God van uw vader; dat dit het Goddelijke betekent dat van de Oude Kerk was, staat vast uit de betekenis van de vader, namelijk de Oude Kerk, nr. 6075; dat de Oude Kerk vader wordt genoemd, komt omdat uit haar de Kerken zijn geboren die na haar waren, namelijk de Hebreeuwse Kerk en daarna de Kerk bij de nakomelingen van Jakob; de rituele dingen immers en de inzettingen die waren bevolen aan de nakomelingen van Jakob door Mozes, waren niet nieuw, maar zij waren tevoren in de Oude Kerken geweest en slechts hersteld bij de zonen van Jakob; zij waren hersteld, omdat zij bij de andere natieën afgodisch waren geworden en in Egypte en in Babel verdraaid in magische dingen. Dat dezelfde dingen in de Oude Kerken waren geweest, kan uit verscheidene plaatsen in het Woord vaststaan.

Vandaar nu komt het dat de Oude Kerk wordt verstaan onder de vader en eveneens dat zij vader wordt genoemd in het Woord waar over de Kerk wordt gehandeld.

De God die in de Oude Kerk werd vereerd, was de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; en het was hun bekend dat het de Heer was Die werd uitgebeeld in de afzonderlijke rituelen van hun Kerk; en eveneens wisten verscheidenen van hen dat de Heer in de wereld zou komen en het Menselijke in Zich Goddelijk zou maken; in die Kerk werd ook geen ander onder Jehovah verstaan; Hij was hun immers als Goddelijk Mens verschenen en Hij werd Jehovah genoemd, nrs. 1343, 5663; zoals eveneens daarna aan Abraham, (Genesis 18:2) aan (Jozua 5:13-15); aan Gideon, (Richteren 6:11); aan Manoach en diens echtgenote, (Richteren 13:3); en Hij werd erkend als de God van het heelal en als de enige God Die zij zouden aanbidden.

Vandaar nu komt het, dat onder de God van uw vader in de innerlijke zin het Goddelijke wordt verstaan dat van de Oude Kerk was, dat wil zeggen, de Heer; maar in de uiterlijke historische zin wordt Abraham en verder Izaäk en ook Jakob verstaan.

6847. De God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob; dat dit betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, dus de Heer, staat vast uit de uitbeelding van

Abraham, Izaäk en Jakob, namelijk het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke van de Heer; dat Abraham de Heer uitbeeldt ten aanzien van het Goddelijke Zelf, Izaäk ten aanzien van het Goddelijk Redelijke en Jakob ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke zie de nrs. 1893, 2011, 2066, 2072, 2083, 3245, 3251, 2630, 3194, 3210, 3305, 3439, 3704, 4180, 4286, 4538, 4570, 4615, 6098, 6185, 6276, 6425, 6804; met God wordt het Goddelijke aangeduid en met hun namen het uitbeeldende; vandaar zijn het die dingen in de Heer die onder de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob worden verstaan.

6848. En Mozes bedekte zijn aangezichten; dat dit betekent dat de innerlijke dingen beschermd werden, staat vast uit de betekenis van de aangezichten, namelijk de innerlijke dingen, waarover de nrs. 1999, 2434, 3527, 4066, 4796, 4797, 5102; dat bedekken beschermen is, volgt uit de reeks in de innerlijke zin, want er wordt gezegd dat hij zijn aangezichten bedekte, omdat hij vreesde God aan te zien en daarmee wordt aangeduid opdat de innerlijke dingen niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf.

Hoe het hiermee gesteld is, zal hierna worden gezegd.

6849. Omdat hij vreesde God aan te zien; dat dit betekent opdat zij niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf, staat vast uit de betekenis van vrezen, namelijk opdat zij niet zouden worden beschadigd, met name de innerlijke dingen; dit was immers de oorzaak van de vrees; en uit de betekenis van God aanzien, namelijk de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf; want niet anders dan door het innerlijk aanzien, dat plaatsvindt door het geloof dat uit de naastenliefde is, vertoont Zich de Heer voor de mens tegenwoordig; indien de Heer aan iemand in de uitwendige vorm verschijnt, dan zijn het toch de innerlijke dingen die worden aangedaan, want het Goddelijke dringt tot de binnenste dingen door.

Hiermee, dat de innerlijke dingen niet zouden worden beschadigd door de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf en dat zij daarom werden beschermd, is het als volgt gesteld: het Goddelijke Zelf is zuivere Liefde en de zuivere Liefde is zoals een vuur, gloeiender dan het vuur van de zon van deze wereld; indien dan ook de Goddelijke Liefde in haar zuiverheid zou invloeden bij een engel, geest of mens, dan zou hij geheel en al vergaan; vandaar komt het, dat Jehovah of de Heer zo vaak in het Woord een verterend vuur wordt genoemd; opdat dus de engelen in de hemel niet worden beschadigd door de invloeiing van de warmte uit de Heer als Zon, worden zij elk afzonderlijk omhuld met een dunne wolk die geschikt is voor die persoon, waardoor de uit de Zon invloeiende warmte wordt getemperd.

Dat eenieder zonder die beveiliging door de Goddelijke tegenwoordigheid zou vergaan, was de Ouden bekend, waarom zij dan ook vreesden God te zien, zoals blijkt in het Boek Richteren: Gideon zag dat het de Engel van Jehovah was en daarom sprak Gideon: Heer Jehovih, daarom omdat ik de Engel van Jehovah heb gezien van aangezicht tot aangezicht; en Jehovah sprak tot hem: *‘Vrede zij u, vrees niet, omdat gij niet zult sterven’*, (Richteren 6:22,23).

In hetzelfde Boek: *‘Manoach sprak tot zijn echtgenote: Door te sterven zullen wij sterven, omdat wij God hebben gezien’*, (Richteren 13:22).

En in het Boek Exodus: *‘Jehovah sprak tot Mozes: ‘Gij zult Mijn aangezichten niet kunnen zien, omdat de mens Mij niet zal zien en leven’*, (Exodus 33:20); waarom Mozes, toen het hem gegeven werd God te zien *‘gesteld was in een kloof van de rots’*, (Exodus 33:22); waarmee het duistere van het geloof werd uitgebeeld en het nevelachtige, dat bedekte en waardoor hij beschermd was.

Welk een groot gevaar het voor de engelen is om door het Goddelijke te worden geschouwd zonder oversluierd te worden door een wolk, kan klaarblijkend hieruit vaststaan, dat wanneer de engelen een blik werpen op een geest die in het boze is, deze in een soort onbezielde iets

veranderd schijnt te worden, iets dat mij meermalen te zien is gegeven; de oorzaak hiervan is de volgende: dat door de blik van de engelen daar het licht en de warmte van de hemel binnenvalt en daarmee het ware van het geloof en het goede van de liefde en wanneer deze doordringen, dan worden de boze geesten daardoor bijna ontzield.

Wanneer dit plaatsvindt door het aanzien van de zijde van de engelen, wat zou dan niet gebeuren door het aanzien van de zijde van de Heer.

Dit is de oorzaak dat de hellen geheel en al verwijderd zijn van de hemel en dat zij die daar zijn, verwijderd willen zijn, want indien zij niet verwijderd zijn, worden zij afgrijselijk gepijnigd.

Daaruit blijkt wat er wordt verstaan onder deze woorden: *‘Zij zullen zeggen tot de bergen en tot de rotsen: Stort op ons en verbergt ons van het aangezicht van Hem Die op de troon zit’*, (Openbaring 6:16; Lukas 23:30; Hosea 10:8).

Uit hoofde hiervan, dat de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf zodanig is dat geen engel die uithoudt, indien hij niet door een wolk beschermd is, die de stralen en de warmte uit die Zon tempert en matigt, kan duidelijk vaststaan dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, want indien het niet Goddelijk was, zou het nooit zo verenigd hebben kunnen worden met het Goddelijke Zelf, dat de Vader wordt genoemd, dat Zij één zijn, volgens de woorden van de Heer bij Johannes: *‘Geloof u niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? De woorden die Ik tot u spreek, spreek Ik niet uit Mijzelf, maar van de Vader, Die in Mij blijft, Die doet de werken’*, (Johannes 14:10) en elders; wat immers het Goddelijke zo opneemt, moet ten ene male Goddelijk zijn; het niet Goddelijke zou door zo’n vereniging ten volle verstrooid worden; om een vergelijking te gebruiken: wat kan in het zonnevuur gebracht worden en niet vergaan, dan alleen dat wat eender aan het zonnevuur is; dus wie kan in de gloed van de oneindige Liefde worden gebracht dan alleen Hij Die in een eendere gloed van de Liefde is, dus dan de Heer alleen?

Dat in Hem de Vader is en dat de Vader niet verschijnt dan in Zijn Goddelijk Menselijke, staat vast uit de woorden van de Heer bij Johannes: *‘Niemand heeft ooit God gezien; de Enigverwekte Zoon, Die in de schoot van de Vader is, heeft Hem verklaard’*, (Johannes 1:18) en elders bij dezelfde: *‘Gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien’*, (Johannes 5:37).

6850. vers 7,8. *En Jehovah sprak: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking van Mijn volk, dat in Egypte is, en Ik heb hun gekerm gehoord van voor de slavendrijvers, omdat Ik de smarten ervan heb gekend. En Ik ben neergedaald om het te bevrijden uit de hand van de Egyptenaren en om het te doen opklimmen uit dat land tot een land goed en breed, tot een land vloeiende van melk en honing, tot de plaats van de Kanaäniet, de Hethiet en de Amoriet en van de Fereziet en van de Heviet en van de Jebusiet.*

En Jehovah sprak: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking van Mijn volk, betekent de barmhartigheid jegens hen die van de geestelijke Kerk zijn, na de bestokingen door de valsheden en Ik heb het gekerm van hen gehoord van voor de slavendrijvers, betekent de hulp van de barmhartigheid tegen hen die tot dienen wilden aandrijven; omdat Ik de smarten ervan heb gekend, betekent het vooruitzien voor zover zij in de valsheden waren ondergedompeld; en Ik ben neergedaald om het te bevrijden uit de hand van de Egyptenaren, betekent dat Hij Zich neerliet tot hen om hen te onttrekken aan de macht van de wetenschappelijke valsheden, die de ware dingen van de Kerk trachten te vernietigen; en om het te doen opklimmen uit dat land, betekent dat zij zouden worden opgeheven; tot een land goed en breed, betekent tot de hemel, waar het goede van de naastenliefde en het ware van het geloof is; vloeiende van melk en honing, betekent, en daaruit het bekoorlijke en de verkwikking; tot de plaats van de Kanaäniet en de Hethiet, betekent de streek in beslag genomen door de boosheden uit de valsheden; en van de Amoriet en van de Fereziet, betekent door de boosheden en daaruit de

valsheden; en van de Heviet en van de Jebusiet, betekent door afgoderij waarin iets van het goede en het ware is.

6851. En Jehovah sprak: Door te zien heb Ik gezien de verdrukking van Mijn volk; dat dit de barmhartigheid betekent jegens degenen die van de geestelijke Kerk zijn, na de bestokingen door de valsheden, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen van het Woord, namelijk doorvatten, waarover meermalen elders; maar wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of de Heer, is het niet doorvatten, maar de alwetendheid, omdat de Heer alle en de afzonderlijke dingen van eeuwigheid aan doorvat en kent; uit de betekenis van door te zien, wanneer het van Jehovah of de Heer wordt gezegd, namelijk de barmhartigheid, want wanneer de Heer iemand in ellende of in verdrukking ziet, erbarmt Hij Zich over hem; de Heer ziet weliswaar allen en dus erbarmt Hij Zich over allen, maar van geen anderen wordt gezegd dat Hij Zich over hen erbarmt, dan van hen die Zijn barmhartigheid opnemen, namelijk diegenen die in het goede zijn; uit de betekenis van de verdrukking, namelijk de bestoking, nr. 6663; hier door de valsheden, omdat het door de Egyptenaren was, met wie de valse wetenschappen worden aangeduid, nr. 6651, 6679, 6683; en uit de betekenis van het volk, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 2928; zij die van de hemelse Kerk zijn, worden in het Woord natie genoemd.

6852. En Ik heb hun gekerm gehoord van voor de slavendrijvers van hen; dat dit de hulp van de barmhartigheid betekent tegen hen die tot dienen willen aandrijven, staat vast uit de betekenis van het gekerm, namelijk de smeekbede, nr. 6801; uit de betekenis van horen, namelijk gehoorzamen en bemerken, nr. 5017, maar wanneer het wordt gezegd van Jehovah of de Heer, dan is het degene die smeekt de hulp van de barmhartigheid verlenen; het is met het horen zo gesteld als eerder in nr. 6851 met zien, namelijk dat de Heer allen hoort en dus aan allen hulp verleent, maar volgens de behoeften; zij die kermen en Hem smeken voor zichzelf alleen en dus tegen de anderen, zoals de boze mens gewoon is te doen, dezen hoort de Heer eveneens, maar Hij verleent hun geen hulp; en wanneer Hij geen hulp verleent, dan wordt er gezegd dat Hij niet hoort; en uit de betekenis van de slavendrijvers, namelijk diegenen die willen aandrijven om te dienen.

Dat de slavendrijver degene is die tot dienen aandrijft, blijkt bij Jesaja: *'De volken zullen hen aannemen en tot hun plaats heen leiden en zij zullen over hun drijvers heersen; en het zal geschieden ten dage wanneer Jehovah u rust geven zal en van uw beroering en van de zware slavernij waarin gij gedwongen was te dienen, dat gij deze gelijkenis zult uitspreken aangaande de koning van Babel: Hoe heeft de drijver opgehouden'*, (Jesaja 14:2-4).

Bij Zacharia: *'Ik zal een legerplaats opslaan voor Mijn huis om het heirleger, vanwege de heengaande en de wederkomende, opdat niet langer over hen de drijver doorga'*, (Zacharia 9:8); drijvers worden diegenen genoemd die de schattingen eisten, (2 Koningen 23:35; Deuteronomium 15:3); en eveneens diegenen die aandreven om werk te doen volgens de oplegging van de schattingen; zij worden vorsten der schattingen genoemd in (Exodus 1:11); en dat dezen het zijn die tot dienen aandreven, zie nr. 6659.

6853. Omdat Ik de smarten ervan heb gekend; dat dit het vooruitzien betekent voor zover zij in de valsheden waren ondergedompeld, staat vast uit de betekenis van kennen, wanneer het wordt gezegd van de Heer, namelijk het vooruitzien; dat kennen het vooruitzien is, komt omdat de Heer alle en de afzonderlijke dingen vanaf eeuwigheid aan kent; en uit de betekenis van de smarten, namelijk de onderdompeling in de valsheden; wanneer immers zij die in het goede zijn, in de valsheden worden ondergedompeld, dan komen zij in angsten en benauwdheden en worden zij gemarteld; zij hebben immers de ware dingen lief en zijn afkerig van de valsheden en zij denken voortdurend over het heil en over de rampzaligheid, indien bij hen de valsheden zouden overheersen; degenen echter die niet in het goede zijn,

bekommeren er zich in het geheel niet om of zij in het valse dan wel in het ware zijn; zij denken immers geheel niet over het heil, noch over de rampzaligheid; zij geloven immers die dingen niet; de verkwikkingen van de eigenliefde en de liefde van de wereld nemen het geloof ten aanzien van het leven na de dood weg; deze mensen zijn voortdurend ondergedompeld in valsheden.

De onderdompeling in valsheden verschijnt in het andere leven alsof iemand in golven is ondergedompeld, die volgens de overvloed aan valsheden steeds hoger en hoger stijgen, totdat zij tenslotte over het hoofd heenslaan; de golven verschijnen dunner of dichter volgens de hoedanigheid van de valsheden; de onderdompeling die de ondeugdzamen hebben, verschijnt zoiets als mistig en nevelachtig, meer en minder donkerzwart, dat hen omgeeft en hen geheel en al afscheidt van de helderheid die van het licht van de hemel is.

6854. En Ik ben neergedaald om het [volk] te bevrijden uit de hand van de Egyptenaren; dat dit betekent dat Hij Zich neerliet tot hen om hen te onttrekken aan de macht van de wetenschappelijke valsheden, die de waarheden van de Kerk trachten te vernietigen, staat vast uit de betekenis van neerdalen, namelijk zich neerlaten, waarover hierna; uit de betekenis van ‘om te bevrijden’, namelijk om te onttrekken aan, want hij die aan de valsheden onttrekt, bevrijdt; uit de betekenis van de hand, te weten de macht, waarover de nrs. 878, 3387, 3563, 4931-4937, 5544; en uit de betekenis van de Egyptenaren, namelijk de valse wetenschappen die tegen de waarheden van de Kerk zijn, nrs. 6651, 6679, 6683, dus die deze trachten te vernietigen.

Dat de Heer neerdaalt, daarmee is het als volgt gesteld: van de Heer wordt gezegd dat Hij neerdaalt of Zich neerlaat, wanneer Hij tot het gericht komt, nr. 1311 eveneens wanneer Hij tot de lagere plaatsen komt, hier tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, die met de zonen Israëls worden aangeduid; er wordt immers in de innerlijke zin over hen gehandeld, hoe zij door de valsheden worden bestookt en dan verzoeken verduren en daarna hoe zij bevrijd worden om in de hemel te worden binnengeleid.

Maar in deze dingen die in dit vers en eveneens in het volgende, in de innerlijke zin zijn vervat, ligt nog een groter mysterie, dat nog niet in de Kerk bekend is; daarom moet het worden onthuld; degenen die de geestelijken worden genoemd, zijn diegenen die niet kunnen worden wederverwekt, tenzij alleen ten aanzien van het verstandelijke deel, niet echter ten aanzien van hun wilsdeel; in het verstandelijke deel van hen wordt daarom door de Heer een nieuwe wil geplant en deze wil is volgens de leerstellingen van het geloof die van hun Kerk zijn; deze mensen, namelijk zulke geestelijken, zijn enig en alleen gezaligd door de Komst van de Heer in de wereld; de oorzaak hiervan is deze dat het door de hemel heengaande Goddelijke, dat het Goddelijk Menselijke vóór de Komst van de Heer was, hen niet kon bereiken, aangezien de leerstellingen van hun Kerk voor het merendeel geen ware dingen waren en vandaar het goede dat van de wil is, ook niet het goede was, nr. 6427.

Omdat dezen enig en alleen gezaligd konden worden door de Komst van de Heer, dus ook niet eerder tot de hemel konden worden verheven, werden zij daarom in die tussentijd in de lagere aarde gehouden, in plaatsen daar waar die in het Woord kuilen worden genoemd; deze aarde was rondom belegerd door de hellen, waar de valsheden zijn, waardoor zij zeer bestookt werden, niettemin werden zij door de Heer behoed.

Maar nadat de Heer in de wereld was gekomen en het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt, bevrijdde Hij toen degenen die daar in de kuilen waren en Hij hief hen tot de hemel op; en uit hen vormde Hij ook de geestelijke hemel, die de tweede hemel is.

Dit is het wat wordt verstaan onder de neerdaling van de Heer tot de lageren en onder de bevrijding van hen die gebonden waren.

Dit is het mysterie dat eveneens in de innerlijke zin wordt beschreven in dit vers en in het volgende; men zie wat eerder over die geestelijken is getoond, namelijk dat de geestelijken in

het duister zijn ten aanzien van het ware en het goede van het geloof, nrs. 2708, 2715, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3241, 3833, 6289.

Dat het duistere van hen door het Goddelijk Menselijke van de Heer wordt beschenen, nrs. 2716, 4402.

Dat zij, omdat zij in het duister zijn ten aanzien van het ware en het goede van het geloof, zeer door de hellen worden bestreden, maar dat de Heer hen aanhoudend beschermt, nr. 6419.

Dat de geestelijken niet kunnen worden wederverwekt ten aanzien van hun wilsdeel, maar alleen ten aanzien van het verstandelijke deel en dat daar een nieuwe wil door de Heer wordt gevormd, nrs. 863, 875, 895, 927, 928, 1023, 1043, 1044, 2256, 4328, 4493, 5113.

Dat de geestelijken gezaligd werden door de Komst van de Heer in de wereld, nrs. 2833, 2834, 3969.

In het profetische Woord wordt hier en daar melding gemaakt van de gebondenen en van de gebondenen in de kuil en dat zij door de Heer bevrijd werden, onder wie degenen waarover nu gesproken is, in het bijzonder worden verstaan, zoals bij Jesaja: *'Ik, Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid en Ik zal Uw hand aangrijpen, omdat Ik U zal behoeden en U geven zal tot een verbond voor het volk, tot het licht van de natiën, om te openen de blinde ogen, om uit te leiden uit de kerker van de gebondenen, uit het huis van de kerker hen die in duisternis zitten'*, (Jesaja 42:6,7).

Bij dezelfde: *'Ik heb U bewaard en gegeven tot een verbond des volks, om het land te herstellen, om te verdelen de verwoeste erfenissen; om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; tot hen die in de duisternis zijn: Wordt onthuld; op de wegen zullen zij weiden en op alle hellingen is hun weide'*, (Jesaja 49:8,9); daar klaarblijkend over de Heer; de gebondenen in het bijzonder voor hen die werden vastgehouden in de lagere aarde tot aan de Komst van de Heer en die toen tot de hemel werden verheven; in het algemeen voor allen die in het goede zijn en als het ware gebonden worden gehouden door de valsheden, waaruit zij zich evenwel willen opwerken.

Bij Zacharia: *'Door het bloed van Uw verbond zal Ik uitlaten Uw gebondenen uit de kuil'*, (Zacharia 9:11).

Bij Jesaja: *'Door te verzamelen zullen verzameld worden de gebondenen in de kuil en zij zullen bezocht worden'*, (Jesaja 24:22); de gebondenen in de kuil, voor dezelfde.

Bovendien uit deze dingen bij Jesaja: *'Jehovah heeft Mij gezalfd om te evangeliseren aan de armen; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om de gevangenen de vrijheid te prediken, de gebondenen, degene die aan de ogen gevat is, om uit te roepen het jaar van het welbehagen van Jehovah'*, (Jesaja 61:1) en elders: *'Het volk, zij die wandelen in de duisternis, hebben een groot licht gezien; zij die wonen in het land van de schaduw des doods, het licht heeft uitgeblonken over hen'*, (Jesaja 9:1).

6855. En om het te doen opklimmen uit dat land; dat dit betekent dat zij zouden worden opgeheven, namelijk uit de plaats en de staat waar zij worden bestookt door de valsheden, staat vast uit de betekenis van doen opklimmen, namelijk opgeheven worden; en uit de betekenis van het land, hier het land van Egypte, te weten de plaats en de staat waar zij worden bestookt door de valsheden; dat Egypte het valse wetenschappelijke is, dat bestookt, is getoond; iets eenders wordt ook aangeduid met het land van Egypte.

6856. Tot een land goed en breed; dat dit betekent tot de hemel, waar het goede van de naastenliefde en het ware van het geloof is, staat vast uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaän, dus het rijk van de Heer, te weten de hemel, nrs. 1607, 3038, 3481, 3705, 4447; uit de betekenis van het goede land, namelijk het goede van de naastenliefde daar; en uit de betekenis van het brede land, namelijk het ware van het geloof daar; dat het brede het ware is dat van het geloof is, zie de nrs. 3433, 3434, 4482.

6857. Vloeiende van melk en honing; dat dit betekent ‘en daaruit het bekoorlijke en het verkwikkelijke’, staat vast uit de betekenis van melk, namelijk het hemels geestelijke of het ware van het goede, nr. 2184; en omdat het ware van het goede is, is het eveneens het bekoorlijke ervan; zij zijn immers verbonden; en uit de betekenis van de honing, namelijk het verkwikkelijke, nr. 5620.

Uit wat eerder in nr. 6854 is getoond, kan vaststaan wat er wordt verstaan onder doen opklimmen uit dat land tot een land goed en breed, vloeiend van melk en honing, namelijk dat degenen die in de lagere aarde in kuilen daar tot aan de komst van de Heer waren vastgehouden, toen tot de hemel werden verheven, waar het goede van de naastenliefde en het ware van het geloof is en daaruit het bekoorlijke en het verkwikkelijke.

Deze dingen worden in het bijzonder aangeduid met die woorden, in het algemeen echter allen die uit de geestelijke Kerk in verzoeking zijn en daaruit worden bevrijd.

6858. Tot de plaats van de Kanaäniet en de Hethiet, dat dit de streek betekent in beslag genomen door boosheden uit de valsheden, staat vast uit de uitbeelding van de Kanaänieten, namelijk de boosheden vanuit de valsheden van het boze, waarover nr. 4818; en uit de uitbeelding van de Hethieten, namelijk de valsheden waaruit de boosheden zijn, nr. 2913.

Met de natiën in het land Kanaän die hier worden opgesomd en eveneens elders in (Genesis 15:18,19; Exodus 23:23,28; 33:2; 34:11; Deuteronomium 7:1, 20:17; Jozua 3:10; 24:11; Richteren 3:5) worden alle geslachten van het boze en het valse aangeduid.

Wat er wordt verstaan onder de streek die in beslag was genomen door de boosheden uit de valse en eveneens door de overige geslachten van het boze en het valse, moet worden gezegd: vóór de komst van de Heer in de wereld, namen boze genieën en geesten die gehele streek van de hemel in beslag, waarna de geestelijken daar naartoe werden verheven; want vóór de komst van de Heer zwierf een groot deel van dezen vrij rond en bestookte de goeden, vooral de geestelijken die in de lagere aarde waren; maar na de komst van de Heer werden allen in hun hellen neergestoten en werd die streek bevrijd en tot erfenis gegeven aan hen die van de geestelijke Kerk zijn.

Er werd meermalen waargenomen dat zodra de een of andere plaats door goede geesten werd verlaten, die door boze geesten in beslag werd genomen en dat de bozen daaruit verdreven werden, waarop daarna die plaats dan weer werd ingenomen door goede geesten.

De oorzaak hiervan is de volgende: dat de helsen aanhoudend branden om de dingen die van de hemel zijn te vernietigen, in het bijzonder de dingen waarmee zij in het tegengestelde zijn; wanneer dan ook een plaats ergens wordt verlaten, dan wordt deze, omdat die dan zonder bescherming is, direct door de bozen in beslag genomen.

Dit wordt, zoals gezegd, in het bijzonder verstaan onder de streek die in beslag is genomen door het boze en de valsheden, die wordt aangeduid met de plaats waar de natiën zijn die moeten worden verdreven.

Dit is, tezamen met de dingen die eerder in nr. 6854 zijn gezegd, het grote mysterie dat zonder onthulling niet bekend kan zijn.

6859. En van de Emoriet en van de Fereziet; dat dit betekent door de boosheden en daaruit de valsheden, staat vast uit de uitbeelding van de Emoriet, namelijk het boze, waarover de nrs. 1857, 6306; en uit de uitbeelding van de Fereziet, namelijk het valse, nrs. 1573, 1574.

Er is een tweetal oorsprongen van het boze en eveneens een tweetal oorsprongen van het valse; de ene oorsprong van het boze is vanuit het valse van de leer of vanuit het godsdienstige; de andere is vanuit de begeerten van de eigenliefde en vanuit de liefde van de wereld; het valse van de eerste oorsprong is, zoals gezegd, uit het valse van de leer of van het godsdienstige; en het valse van de tweede oorsprong is vanuit het boze van de begeerten van de genoemde liefden; het zijn die boosheden die worden aangeduid met de Kanaäniet en de Emoriet en die valsheden die worden aangeduid met de Hittiet en de Fereziet.

6860. En van de Heviet en van de Jebusiet; dat dit betekent door een afgodische instelling, waarin iets van het goede en het ware is, staat vast uit de uitbeelding van de Heviet, namelijk het afgodische karakter waarin iets van het goede is; en uit de uitbeelding van de Jebusiet, namelijk het afgodische waarin iets van het ware is.

Dat met die natiën zulke dingen worden aangeduid, kan hieruit vaststaan dat het werd toegelaten dat een verbond met de Gibeonieten door Jozua en de ouderen werd gesloten, (Jozua 9:3); en dat zij houthouwers en waterputters voor het huis Gods werden, (Jozua 23 en 24); dat zij Hevieten waren, zie de verzen (Jozua 7; 11:19); dat met de Jebusieten diegenen worden uitgebeeld die in het afgodische zijn, maar waarin iets van het ware is, kan hieruit vaststaan dat de Jebusieten lang in Jeruzalem werden geduld en niet daaruit werden verdreven, (Jozua 15:63; 18:16,28; 2 Samuël 5:6-10).

6861. vers 9-12. *En nu, zie, het gekerm van de zonen Israëls is tot Mij gekomen en ook heb Ik gezien de verdrukking waarmee de Egyptenaren hen verdrukken. En nu, ga, en Ik zal u zenden tot farao en leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte. En Mozes sprak tot God: Wie ben ik, dat ik zal gaan tot farao en dat ik zal uitleiden de zonen Israëls uit Egypte. En Hij sprak: Omdat Ik met u zal zijn; en dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb: Al uitleidende, gij, het volk uit Egypte, zult gijlieden God vereren aan deze berg.*

En nu, zie, het gekerm van de zonen Israëls is tot Mij gekomen, betekent de erbarming over hen die van de geestelijke Kerk zijn; en ook heb Ik gezien de verdrukking, waarmee de Egyptenaren hen verdrukken, betekent vanwege het streven om onder het juk te brengen van de zijde van hen die in valsheden zijn; en nu ga, en Ik zal u zenden tot farao, betekent het Heilige, voortgaande van het Menselijke van de Heer, waardoor de bestokende valsheden zouden worden verstrooid; en leid uit Mijn volk, de zonen Israëls, uit Egypte, betekent vandaar de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de bestokende valsheden; en Mozes sprak tot God, betekent de doorvatting uit het Goddelijke en de vernedering, wie ben ik, dat ik zal gaan tot farao, betekent dat hij nog niet in zo'n staat was dat het hem toescheen tot de bestokende valsheden te kunnen gaan en die te kunnen verwijderen; en dat ik zal uitleiden de zonen Israëls, betekent, en zo diegenen bevrijden die van de geestelijke Kerk zijn; en Hij sprak: Omdat Ik met u zal zijn, betekent dat het Goddelijke in het Menselijke zal zijn; en dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb, betekent de erkenning dat het Goddelijke zou voortgaan van Hemzelf; al uitleidende, gij, het volk uit Egypte, betekent wanneer de geestelijken uit de bestoking door de valsheden bevrijd zijn; zult gijlieden God vereren aan deze berg, betekent dan de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde.

6862. En nu, zie, het gekerm van de zonen Israëls is tot Mij gekomen; dat dit de erkenning betekent over hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van kermen, namelijk de smeekbede om hulp, nr. 6801; vandaar, wanneer er wordt gezegd dat het gekerm tot Jehovah of de Heer is gekomen, sluit het iets eenders in als horen; dat horen is de hulp van de barmhartigheid verlenen of de erbarming, zie nr. 6852; en uit de betekenis van de zonen Israëls, namelijk degenen die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 6637.

6863. En ook heb Ik gezien de verdrukking waarmee de Egyptenaren hen verdrukken, dat dit betekent vanwege het streven om te onderjukkan van de zijde van hen die in de valsheden zijn, staat vast uit de betekenis van de verdrukking waarmee zij verdrukken, namelijk het streven om te onderjukkan; dat het het streven om te onderjukkan is, niet het onderjukkan zelf, komt omdat zij die van de geestelijke Kerk van de Heer zijn, niet onderjukt kunnen

worden door hen die in de valsheden zijn, aangezien de Heer hen beschermt; en uit de betekenis van de Egyptenaren, namelijk de valsheden, nr. 6692.

6864. En nu, ga, Ik zal u zenden tot farao; dat dit betekent het Heilige, voortgaande van het Menselijke van de Heer, waardoor de bestokende valsheden zouden worden verstrooid, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, die zou gaan en die gezonden werd, namelijk de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, waarover de nrs. 6723, 6752, 6771, 6827, dus ten aanzien van Zijn Menselijke; want toen de Heer in de wereld was, maakte Hij Zijn Menselijke eerst het Goddelijk Ware, wat hetzelfde is als de Goddelijke Wet; daarna verheerlijkte Hij Zijn Menselijke geheel en al en maakte Hij dit het Goddelijk Goede; tussen het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede is een zodanig verschil als tussen het licht uit de zon en het vuur uit de zon; uit de betekenis van gezonden worden, namelijk voortgaan, nrs. 2397, 4710, 6831; hier het Heilig Ware; dat van het heilige wordt gesproken met betrekking tot het ware, zie nr.

6788; en uit de uitbeelding van farao, namelijk het valse, nrs. 6651, 6679, 6683; daaraan wordt toegevoegd dat de bestokende valsheden zouden worden verstrooid, namelijk door het Heilige, voortgaande van het Menselijke van de Heer, omdat in wat volgt gehandeld wordt over de bevrijding van de zonen Israëls, dat wil zeggen, van hen die van de geestelijke Kerk van de Heer zijn, uit de valsheden, waaruit zij geenszins kunnen worden bevrijd dan alleen door het Heilige dat voortgaat van de Heer; het Heilige immers, voortgaande van de Heer, verstrooit niet alleen de bestokende valsheden, maar het stelt ook alle dingen in de Goddelijke orde, zowel die dingen die in de hemelen zijn als die welke in de hellen zijn en het maakt dat de hemelen ten strengste onderscheiden zijn volgens de goede dingen en de ware dingen daaruit en eveneens de hellen ten strengste zijn onderscheiden volgens de boosheden en de valsheden daaruit; en dat de boosheden in het tegengestelde zijn tegen de goede dingen en de valsheden tegen de ware dingen, opdat er geestelijk evenwicht zal bestaan en er niets zal zijn dat niet in een vrije staat is.

6865. En leid Mijn volk uit, de zonen Israëls, uit Egypte; dat dit betekent vandaar de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de bestokende valsheden, staat vast uit de betekenis van uitleiden, namelijk de bevrijding; uit de betekenis van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 6637; en uit de betekenis van Egypte, namelijk het valse wetenschappelijke dat tegen de waarheden van de Kerk is, dus het bestokende valse, nr. 6692.

Het is het wetenschappelijk valse, dat het meeste diegenen bestookt die van de geestelijke Kerk zijn; de oorzaak hiervan is dat zij geen doorvatting hebben van het ware uit het goede, maar alleen de erkenning van het ware uit de leer; zij die zodanig zijn, worden het meest door de wetenschappen bestookt; de wetenschappen immers zijn de meest algemene vaten, die soms in strijd met de ware dingen schijnen, voordat de daarin binnengelaten waarheden maken dat zij doorschijnend zijn en zo worden zij niet waargenomen; en bovendien zijn de wetenschappen vol van begoochelingen van de zinnen, die niet uiteengeslagen kunnen worden door hen die in de erkenningen alleen uit de leer zijn en niet in het doorvatten van het ware uit het goede; vooral omdat het licht van de wereld bij hen de voornaamste heerschappij heeft en dit licht helder schijnt zolang het licht van de hemel niet daarin vloeit, maar zodra het licht van de hemel daarin valt, ontstaat in de plaats van het licht duisternis. Vandaar komt het dat zij verlicht en vernuftig zijn in de dingen van de wereld, maar verduisterd en stompzinnig in de dingen van de hemel.

Dezen geloven dat zij verlicht zijn, wanneer zij de leerstellingen van het Woord bij zich bevestigen, maar dit is een zinlijk schijnsel dat vanuit het schijnsel van de wereld is, dat hen dan bedriegt; alle leerstellige dingen immers, onverschillig welke, kunnen bevestigd worden, zoals door de Joden die van hen, door de dweepzielen de hunne, door de Socinianen die van

hen en door allerlei kettters die van hen; en wanneer zij bevestigd zijn, schijnen zij aan hen in dat zinlijk schijnsel als de waarheid zelf toe.

Maar zij die in het licht van de hemel zijn, zijn in verlichting uit de Heer en vóór de bevestiging nemen zij waar door een blik te slaan in de wetenschappen, die beneden zijn en daar in orde geschikt, of het een ware is dat bevestigd kan worden, dan wel niet.

Daaruit blijkt dat dezen een innerlijke beschouwing hebben, die boven de wetenschappen is, dus duidelijk onderscheiden; degenen die in het licht van de wereld zijn hebben een lagere waarneming, die binnen de wetenschappen is, dus een verwarde, nr. 2831.

6866. En Mozes sprak tot God; dat dit het doorvatten uit het Goddelijke en de vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk doorvatten, waarover meermalen elders; uit de uitbeelding van Mozes, te weten de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, nrs. 6723, 6752, 6771, 6827; het Goddelijke wordt aangeduid met God.

Dat die woorden ook de vernedering in zich sluiten, blijkt uit wat volgt, want hij zegt: Wie ben ik, dat ik zal gaan tot farao en zal uitleiden de zonen Israëls.

Omdat door Mozes de Heer wordt uitgebeeld en hier de vernedering wordt vermeld, moet er iets worden gezegd over de staat van de vernedering van de Heer toen Hij in de wereld was: voor zoveel als de Heer in het nog niet Goddelijk geworden Menselijke was, voor zoveel was Hij in de vernedering, maar voor zoveel als Hij in het Goddelijk geworden Menselijke was, voor zoveel kon Hij niet in de vernedering zijn, want voor zoveel was Hij God en Jehovah; dat Hij in de vernedering was toen Hij in het nog niet Goddelijk geworden Menselijke was, kwam omdat het Menselijke dat Hij aan de moeder ontleende, uit overerving boos was en dit kon niet tot het Goddelijke naderen zonder vernedering; want de mens ontdoet zich in de echte vernedering van alle macht uit zichzelf iets te denken en te doen en verlaat zich geheel en al op het Goddelijke; en op die wijze treedt hij op het Goddelijke toe.

Het Goddelijke was weliswaar in Hem omdat Hij ontvangen was van Jehovah, maar dat verscheen voor zoveel verwijderd als Zijn Menselijke in het overgeërfde van de moeder was; in de geestelijke en de hemelse dingen immers is het de ongelijkheid van staat die de verwijdering en de afwezigheid maakt; en de liefde maakt de gelijkheid en de ongelijkheid. Uit deze dingen nu kan vaststaan vanwaar de staat van de vernedering bij de Heer was toen Hij in de wereld was; daarna echter, toen Hij al het Menselijke aflegde dat Hij aan de moeder ontleende en wel dermate dat Hij niet langer haar Zoon was en het Goddelijk aantrok, hield de staat van vernedering op, want toen was Hij één met Jehovah.

6867. Wie ben ik, dat ik zal gaan tot farao; dat dit betekent dat hij nog niet in zo'n staat was dat het hem toescheen tot de bestokende valsheden te kunnen gaan en die te kunnen verwijderen, staat vast uit de betekenis van wie ben ik, namelijk dat hij nog niet in zo'n staat was; uit de betekenis van gaan tot farao, namelijk tot de bestokende valsheden gaan; met farao wordt immers het valse dat belaaft aangeduid, nrs. 6651, 6679, 6683; dat het ook verwijderen is, komt omdat het van het Menselijk Voortgaand Heilige van de Heer is, waarover in nr. 6864, het valse en het boze verwijdert, want deze houden de tegenwoordigheid ervan in het geheel niet uit.

Omdat deze dingen uit de vernedering werden gezegd, wordt er gezegd dat het hem toescheen dat niet te kunnen.

6868. En dat ik zal uitleiden de zonen Israëls; dat dit betekent en zo diegene bevrijden die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, namelijk bevrijden, zoals eerder in nr. 6865; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6637, 6862, 6865.

6869. En Hij sprak: Omdat Ik met u zal zijn; dat dit betekent dat het Goddelijke in het Menselijke zal zijn, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, nrs. 6723, 6752, 6771, 6827, dus ten aanzien van het Menselijke; want, zoals eerder is getoond, de Heer maakte Zijn Menselijke de Goddelijke Wet, dat wil zeggen, het Goddelijk Ware, toen Hij in de wereld was; en uit de betekenis van Ik zal met u zijn, namelijk het Goddelijke, want het is Jehovah Die spreekt.

6870. En dit zal u het teken zijn dat Ik u gezonden heb; dat dit de erkenning betekent dat het Goddelijke zou voortgaan van Hemzelf, staat vast uit de betekenis van het teken, namelijk de bevestiging van de waarheid en vandaar de erkenning dat het zo is; en uit de betekenis van gezonden worden, namelijk voortgaan, nr. 2397, 4710, 6831; dus is gezonden worden door God, het voortgaan van het Goddelijke en eveneens is het het Goddelijk voortgaan van Hemzelf, want wie van het Goddelijke voortgaat, die neemt het Goddelijke op en doet het verder voortgaan.

6871. Al uitleidende, gij, het volk uit Egypte; dat dit betekent wanneer de geestelijken uit de bestoking door de valsheden bevrijd zijn, staat vast uit de betekenis van uitleiden, namelijk bevrijden, zoals eerder in de nrs. 6865, 6868; uit de betekenis van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, namelijk de geestelijken, dat wil zeggen, zij die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6637, 6862, 6865; uit de betekenis van Egypte, namelijk het bestokende valse wetenschappelijke, nr. 6692.

6872. Zult gijlieden God vereren aan deze berg; dat dit dan de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde betekent, staat vast uit de betekenis van God vereren, namelijk de aanbidding van het Goddelijke, maar wanneer het wordt gezegd van de Heer, is het de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke in het Menselijke; en uit de betekenis van de berg, namelijk het goede van de Goddelijke Liefde, waarover de nrs. 795, 796, 2722, 4210, 6435, 6829; daaruit blijkt, dat met gijlieden zult God vereren aan deze berg, wanneer het wordt gezegd van de Heer, het doorvatten en erkennen van het Goddelijke uit de liefde wordt aangeduid.

Wat de doorvatting en de erkenning van het Goddelijke uit de liefde is, moet worden gezegd: ieder mens wordt uit zijn liefde gekend hoedanig hij is; de liefde immers is het 'zijn' van het leven van eenieder; het eigenlijke zelf ontstaat daaruit; hoedanig dus de liefde is bij de mens, zodanig is de mens; indien het de zelfliefde en de wereldliefde is en vandaar de liefde van wraak, haat, wreedheid, echtbreuk en eendere dingen, dan is de mens, hoe hij ook in de uiterlijke vorm mag verschijnen, ten aanzien van zijn geest of ten aanzien van de innerlijke mens die na de dood leeft, een duivel; indien echter bij de mens de liefde van God en de liefde van de naaste is en vandaar de liefde van het goede en het ware, en verder van het gerechte en het eerbare, hoe hij ook in de uiterlijke vorm mag verschijnen, dan is hij ten aanzien van zijn geest die na de dood leeft, een engel; bij wie echter de Goddelijke Liefde is, die er bij de Heer alleen was, die is God; dus is het Menselijke van Hem Goddelijk geworden toen Hij de Liefde van Zijn Vader, die het Zijn van het leven van Hem was, in het Menselijke opnam.

Hieruit kan vaststaan wat er wordt verstaan onder het doorvatten en het erkennen van het Goddelijke uit de liefde.

Dat de mens geheel en al is zoals zijn liefde, is een vaststaande waarheid; dit blijkt uit de engelen in het andere leven, die wanneer zij worden gezien, verschijnen zoals vormen van liefde; de liefde zelf blinkt niet alleen uit hen op, maar ademt ook van hen uit, zodat men zou zeggen dat zij geheel en al niets anders dan liefden zijn.

De oorzaak ervan is, dat alle innerlijke dingen van een engel, zoals ook die van een mens, niets anders zijn dan opnemende vormen van de liefden, want de liefden maken het leven van

de mensen; wanneer dus de invloeiende liefde en de opnemende vorm samenstemmen, dan volgt daaruit dat de engel of de mens zodanig is zoals zijn liefde is; en dit niet alleen in zijn organische beginselen, die in de hersenen zijn, maar ook in het gehele lichaam, want het lichaam is niets anders dan een orgaan afgeleid van zijn beginselen.

Hieruit kan vaststaan dat de mens geheel en al nieuw wordt, wanneer hij wordt wederverwekt, want dan worden alle en de afzonderlijke dingen bij hem geschikt om de hemelse liefden op te nemen; maar de vorige vormen worden bij de mens niet verdelgd, maar verwijderd; bij de Heer echter werden de vorige vormen, die uit het moederlijke waren, geheel en al verdelgd en uitgeroeid en de Goddelijke vormen in de plaats ervan opgenomen; de Goddelijke Liefde immers stemt niet met een andere vorm dan de Goddelijke samen; de overige vormen werpt zij volledig uit; vandaar komt het, dat de Heer, toen Hij verheerlijkt was, niet langer de zoon van Maria was.

6873. vers 13-15. *En Mozes sprak tot God: Zie, ik kom tot de zonen Israëls en ik zeg tot hen: De God van uw vaders heeft mij tot ulieden gezonden en als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem, wat zal ik tot hen zeggen? En God sprak tegen Mozes: Ik Ben Die Ik Ben; en Hij sprak: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: Ik Ben heeft mij tot ulieden gezonden. En God sprak nog tot Mozes: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen: Jehovah de God van uw vaders, de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dit is Mijn Naam tot in het eeuwige en dit Mijn gedachtenis tot in geslacht, geslacht.*

En Mozes sprak tot God, betekent de doorvatting uit het Goddelijke; Zie, Ik kom tot de zonen Israëls, betekent ten aanzien van diegenen die van de geestelijke Kerk zijn; en ik zeg tot hen: De God van uw vaders heeft mij tot ulieden gezonden, betekent dat het Goddelijke van de Oude Kerk zal zijn bij hen die van de geestelijke Kerk zijn; en als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem, betekent het hoedanige van Hemzelf; wat zal ik tot hen zeggen, betekent wat voor antwoord; en God sprak tot Mozes, betekent het eerste onderricht; Ik Ben Die Ik Ben, betekent het Zijn en Bestaan van alle dingen in het heelal; en Hij sprak: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen, betekent het tweede onderricht; Ik Ben heeft mij tot ulieden gezonden, betekent dat het Goddelijk Bestaan in die Kerk zal zijn; en God sprak nog tot Mozes: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen, betekent het derde onderricht; Jehovah de God van uw vaders, betekent het Goddelijke van de Oude Kerk; de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob, betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, dus de Heer; heeft mij tot ulieden gezonden, betekent dat Hij in hun Kerk zal zijn; dit is Mijn Naam tot in het eeuwige, betekent dat het Goddelijk Menselijke het hoedanige van het Goddelijke Zelf is; en dit Mijn gedachtenis tot in geslacht, geslacht, betekent dat het voortdurend vereerd moet worden.

6874. En Mozes sprak tot God; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische teksten van het Woord, namelijk doorvatten; dat God het Goddelijke is, is duidelijk; er wordt gezegd doorvatting uit het Goddelijke, omdat alle doorvatting daaruit is.

6875. Zie, Ik kom tot de zonen Israëls; dat dit betekent ten aanzien van hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk degenen die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6637, 6862, 6865.

6876. En ik zeg tot hen: De God van uw vaders heeft mij tot ulieden gezonden; dat dit betekent dat het Goddelijke van de Oude Kerk zal zijn bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de God van uw vaders, namelijk het Goddelijke van de

Oude Kerk; dat de vaders degenen zijn die van de Oude Kerk zijn, zie de nrs. 6050, 6075, 6846; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier ulieden zijn, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 6875; en uit de betekenis van gezonden worden, namelijk voortgaan, nrs. 2397, 4710, 6831, hier dat Het bij hen zal zijn, want het wordt gezegd van het Goddelijke van de Oude Kerk, namelijk dat Dit in de geestelijke Kerk zal zijn, die door de zonen Israëls wordt uitgebeeld.

Het Goddelijke dat de Oude Kerk had, was de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; de Oude Kerk had dit van de Oudste Kerk; en eveneens daarvandaan dat Jehovah door hen werd gezien in de menselijke vorm; waarom zij, wanneer zij over Jehovah dachten, niet dachten als over een Universeel Aanzijn, waarover zij zich geen idee zouden hebben kunnen vormen, maar als over het Menselijk Goddelijke, waartoe zij hun gedachten zouden kunnen bepalen; zo immers hebben zij zowel kunnen denken over Jehovah en met Hem door de liefde verbonden kunnen worden.

Zij die van de Oude Kerk waren en vooral zij die van de Oudste Kerk waren, waren veel wijzer dan degenen van de onze en toch hebben zij niet anders over Jehovah kunnen denken dan zoals over een Mens, van Wie het Menselijke Goddelijk was; ook vloeide in hun denken dan niet enig onbetamelijks in, opgevat uit de natuurlijke mens en diens gebrekkige en boze natuur, maar dat wat ten aanzien van Hem invloede was geheel heilig; de engelen zelf die in zo'n grote wijsheid boven de mens staan, kunnen ook niet anders over het Goddelijke denken; zij zien immers de Heer in het Goddelijk Menselijke; zij weten dat de engel, bij wie alle dingen eindig zijn, geen enkel idee kunnen hebben over het Oneindige, tenzij door iets wat het eindige nabijkomt.

Dat zij in de oude tijden Jehovah hebben aanbeden onder het Menselijk Goddelijke, staat duidelijk vast uit de engelen die door Abraham werden gezien in de menselijke vorm en verder daarna door Loth en ook door Jozua en Gideon en Manoach, deze engelen werden Jehovah genoemd en als de God van het heelal aanbeden.

Indien heden ten dage Jehovah in de Kerk zoals een Mens zou verschijnen, dan zouden zij geërgerd worden en denken dat Hij geenszins de Schepper en de Heer van het heelal zou zijn, omdat Hij als Mens werd gezien; en bovendien zouden zij geen ander idee over Hem hebben dan zodanig als over een gewoon mens; zij geloven dat zij hierin wijzer zijn dan de Ouden, omdat zij niet weten dat zij hierin geheel van de wijsheid verwijderd zijn; want wanneer de idee van de gedachte zich verliest in een volstrekt onbegrijpelijk universeel Aanzijn, dan valt die idee tot niets en wordt geheel en al verstrooid; en dan komt in de plaats ervan de idee van de natuur, waaraan alle en de afzonderlijke dingen worden toegekend; daarvandaan is de eredienst van de natuur heden ten dage zo algemeen in de wereld, vooral in de christelijke wereld.

6877. En als zij tot mij zeggen: Wat is de Naam van Hem; dat dit het hoedanige van Hem betekent, staat vast uit de betekenis van de naam, namelijk het hoedanige, nrs. 1754, 1896, 2009, 2628, 2724, 3006, 6674.

Uit dit wat Mozes vroeg blijkt hoedanig het nageslacht van Jakob was, namelijk dat zij niet alleen de Naam van Jehovah waren vergeten, maar ook dat zij meerdere goden erkenden, waarvan de een groter was dan de ander; vandaar kwam het, dat zij de Naam van Hem wilden weten; zij geloofden ook, dat het genoeg was God ten aanzien van Zijn Naam te erkennen; de oorzaak dat de nakomelingen van Jakob zodanig waren, was deze, dat zij alleen in uiterlijke dingen waren, zonder de innerlijke; en degenen die zonder de innerlijke dingen zijn, kunnen geen andere mening over God hebben, omdat zij niets van het licht uit de hemel ter verlichting van hun innerlijke dingen kunnen opnemen.

Opdat zij dus Jehovah zouden erkennen, werd er tot hen gezegd dat de God van hun vaders, de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob gezien was en dat Die

gezonden had; zo werden zij ertoe gebracht om Jehovah te erkennen uit een blinde verering voor hun vaders, niet echter uit enige innerlijke doorvatting.

Het was ook voor dat volk genoeg om Jehovah slechts ten aanzien van Zijn Naam te vereren, omdat zij niets anders hebben kunnen opnemen dan het uiterlijke van de Kerk, dus alleen dat wat het innerlijke ervan zou uitbeelden; dit werd eveneens bij hen ingesteld; de oorzaak hiervan was dat wat zij zouden uitbeelden, zich in de hemel in de innerlijke vorm zou vertonen en er zo enige verbinding zou zijn van de hemel met de mens.

6878. Wat zal ik tot hen zeggen; dat dit betekent wat voor een antwoord, staat zonder ontvouwing vast.

6879. En God sprak tot Mozes; dat dit het eerste onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van ‘zeggen van God’, hier tot Mozes, door wie de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware en van Mozes tot het volk, dus van het Goddelijk Ware, voortgaande van het Goddelijk Menselijke van de Heer, tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, dus het onderricht, hier het eerste, omdat er wordt gehandeld over God Zelf Die moet worden vereerd; het eerste immers van de Kerk is de erkenning dat God is en dat Hij moet worden vereerd; het eerste hoedanige van Hem dat men weten moet, is dat Hij het heelal heeft geschapen en dat het geschapen heelal door Hem blijft bestaan.

6880. Ik Ben Die Ik Ben; dat dit het Zijn en Bestaan van alle dingen in het heelal betekent, staat hieruit vast dat ‘Ik Ben’ is ‘Zijn’ en omdat Hij alleen Zijn is, wordt het in de nominatief gezegd, dat er tweemaal wordt gezegd Ik Ben, namelijk ‘Ik Ben Die Ik Ben’, komt omdat het ene betekent Zijn en het andere Bestaan, dus betekent het ene het Goddelijke Zelf, dat de Vader wordt genoemd en het andere het Goddelijk Menselijke, dat de Zoon wordt genoemd, want het Goddelijk Menselijke komt voort uit het Goddelijke Zelf, sinds echter de Heer ook ten aanzien van het Menselijke Goddelijk Zijn of Jehovah is geworden, is het Goddelijk Ware dat van het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaat, Goddelijk Bestaan uit het Goddelijk Zijn.

Daaruit kan vaststaan dat Goddelijk Zijn zich niet aan iemand kan vergemeenschappen, dan alleen door Goddelijk Bestaan, dat wil zeggen, dat het Goddelijke Zelf dit niet kan doen dan alleen door het Goddelijk Menselijke en het Goddelijk Menselijke niet dan door het Goddelijk Ware, dat de Heilige Geest is; dit wordt daaronder verstaan ‘*dat alle dingen door het Woord gemaakt zijn*’, (Johannes 1:3).

Het schijnt de mens toe alsof het Goddelijk Ware niet zodanig is dat erdoor iets kan ontstaan; men gelooft immers, dat het is zoals een woord, dat wanneer het van de mond is uitgezonden, wordt verstrooid, maar het is daarmee geheel anders gesteld.

Het Goddelijk Ware dat voortgaat uit de Heer, is het eigenlijke Werkelijke zelf en zodanig dat daaruit alle dingen zijn ontstaan en daaruit alle dingen blijven bestaan; alles wat immers uit de Heer voortgaat, is het eigenlijke werkelijke zelf in het heelal; zodanig is het Goddelijk Ware, dat het Woord wordt genoemd, waardoor alle dingen zijn gemaakt.

6881. En Hij sprak: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen; dat dit het tweede onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van God sprak, wanneer het opnieuw wordt gezegd, namelijk het nieuwe van de doorvatting, waarover de nrs. 2061, 2238, 2260; het nieuwe van de doorvatting is hier het tweede onderricht; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk degenen die van de geestelijke Kerk zijn voor wie dit onderricht was.

6882. Ik Ben heeft mij tot ulieden gezonden; dat dit betekent dat het Goddelijk Bestaan in haar, namelijk in de Kerk, zal zijn, staat vast uit de betekenis van Ik Ben, namelijk het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, waarover nr. 6880; en uit de uitbeelding van

Mozes, te weten de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, dat wil zeggen, ten aanzien van het Goddelijk Ware; dat het Goddelijk Ware het Bestaande uit het Goddelijk Menselijke is, omdat dit het Voortgaande daaruit is, zie nr. 6880; uit de betekenis van tot hen gezonden worden, namelijk dat het in de geestelijke Kerk zal zijn, nr. 6876.

Dat is het tweede onderricht: de eerste was dat God, van Wie alle dingen zijn, moet worden erkend; het tweede was, dat het Goddelijk Ware, dat uit Hem is, moet worden opgenomen.

6883. En God sprak nog tot Mozes: Aldus zult gij tot de zonen Israëls zeggen; dat dit het derde onderricht betekent, staat vast uit de dingen die eerder in nr. 6881 zijn ontvouwd.

6884. Jehovah de God van uw vaders; dat dit het Goddelijke van de Oude Kerk betekent, staat vast uit de dingen die eerder in nr. 6876 zijn gezegd, waar eendere woorden staan. In de uiterlijke historische zin worden onder de God van hun vaders Abraham, Izaäk en Jakob verstaan, maar in de innerlijke zin het Goddelijke van de Oude Kerk; dat het laatstgenoemde, niet het eerstgenoemde, in de innerlijke zin wordt verstaan, kan hieruit vaststaan, dat het historische van het Woord niet kan binnentreden in de hemel; het historische van het Woord immers is natuurlijk en van de wereld en zij die in de hemel zijn, zijn alleen in geestelijke ideeën, dus verstaan zij dat geestelijk; en het wereldse dat van de letterlijke zin is van het Woord, wordt aan de eerste drempel van de hemel verkeerd in de geestelijke zin.

Dat dit zo is, kan enigermate ook hieruit vaststaan dat de mens dikwijls dingen die gezegd worden, ook in zulke gedachten verkeert waarin hij is met zijn hele denken, dus degene die in onreinheid is in onreine dingen en degene die in reinheid is in reine.

Vandaar nu komt het dat zij die in de hemel zijn, met de God van uw vaders niet de God van Abraham, Izaäk en Jakob doervatten, want in de hemel worden zij niet gekend, maar de Heer, Die door hen wordt uitgebeeld; daarom is het het Goddelijke van de Oude Kerk, dat met die woorden wordt aangeduid.

6885. De God van Abraham, Izaäk en de God van Jakob; dat dit betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, dus de Heer, staat vast uit de dingen die eerder in nr. 6886 zijn getoond, waar eendere woorden staan.

6886. Heeft mij tot ulieden gezonden; dat dit betekent dat Hij in hun Kerk zal zijn, staat vast uit de betekenis van tot ulieden gezonden worden, namelijk dat Hij in de geestelijke Kerk zal zijn, nrs. 6876, 6882.

6887. Dit is Mijn Naam tot in het eeuwige; dat dit betekent dat het Goddelijk Menselijke het hoedanige van het Goddelijke Zelf is, staat vast uit de betekenis van de Naam van God, namelijk alles in één samenvatting waardoor de Heer wordt vereerd, dus het hoedanige, nrs. 2724, 3006, 6674; en aangezien het Goddelijke Zelf niet kan worden vereerd, omdat het noch met het geloof, noch met de liefde kan worden genaderd, het is immers boven elk idee, volgens de woorden van de Heer bij Johannes: *‘Niemand heeft ooit God gezien; de Enigverwekte Zoon, Die in de schoot van de Vader is, heeft Hem uiteengezet’*, (Johannes 1:18); en elders bij dezelfde: *‘Gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien’*, (Johannes 5:37); daarom is het het Goddelijk Menselijke, omdat dit het hoedanige van het Goddelijke Zelf is, dat genaderd en vereerd kan worden.

Dat het Goddelijk Menselijke de Naam van Jehovah is, blijkt bij Johannes: *‘Jezus sprak: Vader, verheerlijk Uw Naam; er ging dan een stem van de hemel uit: en Ik heb verheerlijkt en Ik zal wederom verheerlijken’*, (Johannes 12:28); daar noemt de Heer Zich ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Naam des Vaders.

Bij Jesaja: *'Ik, Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid en Ik zal uw hand aangrijpen, omdat Ik U zal behoeden en Ik zal U geven tot een verbond den volke, tot een licht der natien; om te openen de blinde ogen, om uit te leiden uit de kerker de gebondene, uit het huis der kerker hen die in duisternis zitten; Ik Jehovah, dit is Mijn Naam en Mijn heerlijkheid zal Ik geen ander geven'*, (Jesaja 42:6-8); daar en in het voorafgaande van dit hoofdstuk wordt openlijk over de Heer gehandeld; dat Hijzelf het is Die wordt verstaan onder de Naam van Jehovah, blijkt hieruit dat er wordt gezegd dat Hij Zijn heerlijkheid aan geen ander zal geven; wanneer het de Heer betreft, is het aan Hemzelf, omdat zij één zijn.

Bij Mozes: *'Ziet, Ik zend een engel vóór u, om u te behoeden op de weg en om u heen te leiden tot de plaats die Ik bereid heb; hoedt u voor Zijn aangezichten en hoort Zijn stem, omdat Hij ulieder overtreding niet zal verdragen, aangezien Mijn Naam in het midden van Hem is'*, (Exodus 23:20,21); dat onder de engel van Jehovah hier de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke wordt verstaan, zie nr. 6831; en omdat het Goddelijk Menselijke het hoedanige van het Goddelijke Zelf is, wordt er gezegd dat de Naam van Jehovah in het midden van Hem is.

Ook wordt in het gebed des Heren onder *'onze Vader in de hemelen, Uw Naam worde geheiligd'* de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; en eveneens alles in één samenvatting waardoor Hij moet worden vereerd.

6888. En dit Mijn gedachtenis in geslacht, geslacht; dat dit betekent dat het voortdurend moet worden vereerd, staat vast uit de betekenis van de gedachtenis, namelijk datgene wat men ter harte moet nemen en wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijke, dan is het het hoedanige in de eredienst; en uit de betekenis van geslacht, geslacht, namelijk voortdurend.

In het Woord wordt gezegd tot in het eeuwige en tot in geslacht der geslachten en dit soms in één vers; dit is daarvandaan dat van het eeuwige wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Goede en van geslacht der geslachten met betrekking tot het Goddelijk Ware; eender is het gesteld met de betekenis van de gedachtenis van de Naam; van gedachtenis wordt gesproken met betrekking tot het hoedanige van het Goddelijke in de eredienst ten aanzien van het ware, maar van de Naam met betrekking tot het hoedanige van het Goddelijke in de eredienst ten aanzien van elk van beide, namelijk zowel van het ware als van het goede, in het bijzonder echter ten aanzien van het goede.

Dat de gedachtenis het hoedanige van het Goddelijke in de eredienst is, blijkt bij Hosea: *'Jehovah God Zebaoth, Jehovah Zijn gedachtenis; gij dan, keer tot God terug, bewaar vroomheid en gericht'*, (Hosea 12:6,7); hier wordt gehandeld over het hoedanige van de eredienst ten aanzien van het ware, waarom er ook gezegd wordt: Jehovah Zijn gedachtenis. Bij David: *'Zingt Jehovah, gij Zijn heiligen en belijdt aan de gedachtenis van Zijn heiligheid'*, (Psalm 30:5; Psalm 97:12); dat van het heilige wordt gesproken met betrekking tot het ware, zie nr. 6788; de eredienst daaruit wordt aangeduid met de gedachtenis van Zijn heiligheid.

6889. vers 16-20. *Ga en vergader de ouderen van Israël en zeg tot hen: Jehovah de God van uw vaders, is gezien voor mij, de God van Abraham, van Izaäk en van Jakob, door te zeggen: Door te bezoeken heb ik ulieden bezocht en hetgeen ulieden in Egypte is gedaan. En Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte, tot het land van de Kanaäniet, en van de Hethiet en van de Amoriet en van de Fereziet en van de Heviet en van de Jebusiet, tot een land vloeiende van melk en honing. En zij zullen uw stem gehoord hebben en gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot de koning van Egypte en gijlieden zult tot hem zeggen: Jehovah, de God van de Hebreëen is ons ontmoet; en nu, laat ons gaan, ik bid u, de weg van drie dagen in de woestijn en laat ons slachtofferen aan Jehovah onze God. En ik ken dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan en [zelfs] niet*

door een sterke hand. En Ik zal Mijn hand zenden en zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen die Ik zal doen in het midden daarvan; en daarna zal hij ulieden zenden.

Ga en vergader de ouderen van Israël, betekent de inzichtsvollen in de geestelijke Kerk; en zeg tot hen, betekent het onderricht; Jehovah de God van uw vaders, betekent het Goddelijke van de Oude Kerk; is gezien voor mij, betekent de tegenwoordigheid ervan; de God van Abraham, Izaak en van Jakob, betekent het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke van de Heer; door te zeggen: Door te bezoeken heb Ik u bezocht, betekent Zijn Komst tot degenen die van de Kerk zijn; en hetgeen ulieden in Egypte is gedaan, betekent het streven om te onderjucken; en Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte, betekent de verheffing en de bevrijding uit de valse wetenschappen; tot het land van de Kanaäniet, en van de Hethiet en van de Amoriet en van de Fereziet en van de Heviet en van de Jebusiet, betekent de streek van de hemel, in beslag genomen door hen die in het boze en de valsheden zijn; tot een land vloeiende van melk en honing, betekent waar het bekoorlijke en het verkwikkelijke is; en zij zullen uw stem gehoord hebben, betekent de gehoorzaamheid; en gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot de koning van Egypte, betekent de vergemeenschapping met hen die in de valsheden zijn en bestookt hebben; en gijlieden zult tot hem zeggen, betekent de invloeiing; Jehovah de God van de Hebreëen is ons ontmoet, betekent het Goddelijke van de Heer in de Kerk en Zijn bevel; en nu, laat ons gaan, ik bid u, de weg van drie dagen in de woestijn, betekent het leven van het ware in een staat die geheel en al verwijderd is van de valsheden, niettemin in het duister; en laat ons slachtofferen aan Jehovah onze God, betekent zo de eredienst van de Heer; en Ik ken, betekent het vooruitzien; dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan, betekent dat het valse zich zal verzetten; en niet door een sterke hand, betekent dat tegen hen niet de macht zal overwinnen van hen die van de geestelijke Kerk zijn; en Ik zal Mijn hand zenden, betekent de macht uit het Goddelijke; en Ik zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen, betekent de middelen van de Goddelijke macht tegen de valsheden; die Ik doen zal in het midden van hen, betekent die hen rechtstreeks zullen raken; en daarna zal hij ulieden zenden, betekent de verdrijving van hen en de bevrijding.

6890. Ga en vergader de ouderen van Israël, dat dit de inzichtsvollen in de geestelijke Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de ouderen, namelijk de voornaamste onderwerpen van de wijsheid en van het inzicht, nrs. 6524, 6525, dus de inzichtsvollen; en uit de uitbeelding van Israël, namelijk de geestelijke Kerk, nrs. 4286, 6426.

6891. En zeg tot hen; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer dit door Mozes plaatsvindt, door wie de Wet uit het Goddelijke wordt uitgebeeld, namelijk het onderricht, zoals eerder in de nrs. 6879, 6881, 6883.

6892. Jehovah de God van uw vaders; dat dit het Goddelijke van de Oude Kerk betekent, staat vast uit wat eerder in nr. 6884 is ontvouwd, waar eendere woorden staan.

6893. Is gezien voor mij; dat dit de tegenwoordigheid betekent, staat vast uit de betekenis van gezien worden voor iemand, namelijk de tegenwoordigheid; met gezien worden wordt immers in de innerlijke zin niet aangeduid gezien worden met de ogen, maar met de gedachte; de gedachte zelf maakt ook de tegenwoordigheid; degene over wie gedacht wordt, verschijnt immers zoals tegenwoordig voor het innerlijk gezicht; in het andere leven vindt dit daadwerkelijk plaats, want wanneer daar intens over iemand wordt gedacht, dan vertoont hij zich tegenwoordig; vandaar komt het, dat daar vrienden samenkomen en eveneens vijanden en dat zij van laatstgenoemden hard hebben te lijden.

6894. De God van Abraham, van Izaäk en van Jakob; dat dit het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke van de Heer betekent, staat vast uit wat eerder in nr. 6847 is getoond.

6895. Door te zeggen: Door te bezoeken heb Ik u bezocht; dat dit Zijn Komst betekent tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van bezoeken, namelijk de Komst van de Heer, die aan de laatste tijd van de Kerk voorafgaat; deze tijd wordt in het Woord het Laatste Gericht genoemd; dat de bezoeking die tijd is, zie de nrs. 2242, 6588; dat die tijd de Komst van de Heer wordt genoemd, blijkt uit deze woorden bij Mattheüs: *‘De discipelen zeiden tot Jezus: Zeg ons wanneer die dingen zullen geschieden, welk zal zijn het teken van Uw Komst en van de voleinding der eeuw’*, (Mattheüs 24:3); en toen onderrichtte de Heer de discipelen ten aanzien van de laatste tijd van de Kerk, zoals kan vaststaan uit wat in de volgende nrs is ontvouwd: 3353-3356, 3486-3489, 3897-3901, 4056-4060, 4229-4231, 4422-4424; en Hij sprak dat wanneer al die dingen zullen gebeuren ‘het teken van de Zoon des Mensen zal verschijnen en dan alle stammen van het land zullen klagen en zij zullen zien de Zoon des Mensen komende in de wolken des hemels met kracht en heerlijkheid’, vers 30; dat onder de Komst van de Heer niet wordt verstaan de verschijning van Hem met de engelen in de wolken, maar de erkenning in de harten door de liefde en het geloof, zie de nrs. 3353, 3900; verder de verschijning van Hem uit het Woord, waarvan de binnenste of hoogste zin alleen over de Heer handelt, nr. 4060; deze komst wordt verstaan onder de Komst des Heren, die dan plaatsvindt wanneer de Oude Kerk wordt verworpen en de Nieuwe door de Heer wordt geïnstalleerd; en omdat nu bij de nakomelingen van Jakob iets nieuws van de Kerk zou worden geïnstalleerd, wordt er gezegd ‘door te bezoeken heb Ik u bezocht’ zoals eveneens was gezegd door Jozef toen hij stierf: *‘Jozef sprak tot zijn broeders: Ik sterf en God zal door te bezoeken u bezoeken en Hij zal u doen opklimmen uit dit land tot het land dat Hij Abraham, Izaäk en Jakob gezworen heeft’*, (Genesis 50:24).

Met door te bezoeken u bezoeken, wordt in de letterlijke zin hier de bevrijding van de slavernij in Egypte aangeduid en het binnenleiden in het land Kanaän; maar dit is niet het geestelijke dat in het Woord is, maar dit is het natuurlijke; het geestelijke dat in het Woord is, handelt over de Heer, over Zijn rijk en de Kerk en over de liefde en het geloof, daarom wordt onder door ‘te bezoeken, in de geestelijke zin verstaan de bevrijding van de valsheden en zo de inwijding in de dingen die van de Kerk en van het rijk van de Heer zijn, dus de Komst van de Heer in de liefde en het geloof bij hen die van de Nieuwe Kerk zullen zijn.

6896. En hetgeen ulieden in Egypte is gedaan; dat dit het streven om te onderjucken betekent, staat vast uit de dingen die voorafgaan ten aanzien van de verdrukking en de onderdrukking van de zonen Israëls, dat wil zeggen, van hen die van de geestelijke Kerk zijn; het zijn deze dingen die worden verstaan onder ‘hetgeen u in Egypte is gedaan’; dat die verdrukkingen en onderdrukkingen de bestokingen en het streven om te onderjucken betekenen, zie de nrs. 6663, 6666, 6668, 6670, 6671, 6851, 6852, 6863.

6897. En Ik zeg: Ik zal ulieden doen opklimmen uit de verdrukking van Egypte; dat dit de verheffing en de bevrijding betekent van de kwelling door de valse wetenschappen, staat vast uit de betekenis van doen opklimmen, namelijk de verheffing naar de innerlijke dingen, nrs. 3048, 4539, 5406, 5817, 6007; de verheffing naar de innerlijke dingen, is de verheffing van de bestoking door de valsheden tot de ware en de goede dingen van het geloof; vandaar eveneens is doen opklimmen de bevrijding; uit de betekenis van de verdrukking, namelijk de bestoking, nrs. 6663, 6851; en uit de betekenis van Egypte, te weten het valse wetenschappelijke, nrs. 6651, 6679, 6683.

6898. Tot het land van de Kanaäniet, en van de Hethiet en van de Amoriet en van de Fereziet en van de Heviet en van de Jebusiet; dat dit de streek van de hemel betekent, in beslag

genomen door degenen die in het boze en het valse zijn, staat vast uit wat eerder in de nrs. 6854, 6858 is getoond.

Dat de Kanaänieten en de Hethieten diegenen zijn die in de boosheden uit de valsheden zijn, zie nr. 6858; dat de Amoriëten en de Fereziëten diegenen zijn die in de boosheden en daaruit in de valsheden zijn, zie nr. 6859; en dat de Hevieten en de Jebusieten diegenen zijn die in een afgodische zijn, waarin iets van het goede en het ware is, nr. 6860.

6899. Tot een land vloeiende van melk en honing; dat dit betekent waar het bekoorlijke en het verkwikkelijke is, staat vast uit de betekenis van melk en honing, namelijk het bekoorlijke en het verkwikkelijke, nr. 6857.

6900. En zij zullen uw stem gehoord hebben; dat dit de gehoorzaamheid betekent, staat vast uit de betekenis van horen, namelijk de gehoorzaamheid, nrs. 2542, 3869, 4652-4660.

6901. En gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot de koning van Egypte; dat dit de vergemeenschapping betekent met hen die in de valsheden zijn en bestookt hebben, staat vast uit de betekenis van binnengaan, namelijk vergemeenschappen; want binnengaan is in de geestelijke zin aan de ander zijn gedachte vergemeenschappen; uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Wet uit het Goddelijke, nr. 6827; uit de betekenis van de ouderen, te weten de inzichtsvollen, nrs. 6523, 6525, 6890; en uit de uitbeelding van farao of van de koning van Egypte, te weten het valse dat het ware van de Kerk bestookt, nrs. 6651, 6679, 6683; hieruit blijkt met dat gij zult binnengaan, gij en de ouderen van Israël, tot de koning van Egypte, de vergemeenschapping wordt aangeduid van zulke dingen die van de Wet uit het Goddelijke en vandaar van het inzicht zijn, met hen die in de valsheden zijn en bestookt hebben.

6902. En gijlieden zal tot hem zeggen; dat dit de invloeiing betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk het invloeiën, nrs. 5743, 6152, 6291; dat zeggen hier invloeiën is, komt omdat de vergemeenschapping van zulke dingen die van de Wet uit het Goddelijke en vandaar van het inzicht zijn, plaatsvindt door invloeiing, nr. 6901.

6903. Jehovah de God van de Hebreëen is ons ontmoet; dat dit het Goddelijke van de Heer in de Kerk en Zijn bevel betekent, staat vast uit de betekenis van de Hebreëen, namelijk de Kerk, nrs. 5136, 6675, 6684.

Dat Jehovah God het Goddelijke van de Heer is, komt omdat onder Jehovah niet een ander in het Woord dan de Heer wordt verstaan, nrs. 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6303; en uit de betekenis van ontmoeten, namelijk hier het bevel; want onder ontmoeten wordt hier verstaan dat Hij met hen sprak en dat Hij bevel gaf; dat Hij is ontmoet dat in zich sluit, staat daaruit vast dat er niet langer wordt gezegd wat Hij sprak, maar dat Zijn bevel onmiddellijk volgt.

6904. En nu, laat ons gaan, ik bid u, de weg van drie dagen in de woestijn; dat dit het leven van het ware betekent in een staat die geheel en al verwijderd is van de valsheden, hoewel in het duister, staat vast uit de betekenis van gaan, dus het leven, nrs. 3335, 4882, 5493, 5605; uit de betekenis van de weg, namelijk het ware, nrs. 627, 2333; uit de betekenis van drie dagen, namelijk de volle staat, nr. 2788, 4495; dus is het, wanneer over de verwijdering uit de valsheden wordt gehandeld, de staat die geheel en al daarvan verwijderd is; dat een weg van drie dagen stellen, is geheel en al scheiden, zie nr. 4010; en uit de betekenis van de woestijn, namelijk het onbewoonde en onbebouwde, nrs. 2708, 3900; wat in de geestelijke zin het duistere van het geloof is; hier wordt immers gehandeld over de instauratie van de geestelijke Kerk, die met de zonen Israëls wordt aangeduid; degenen die van de Kerk zijn, zijn

betrekkelijk in het duister ten aanzien van het goede en het ware van het geloof, zie de nrs. 2708, 2715, 2716, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3241, 3246, 3833, 4402, 6289, 6500, 6865. Het leven van het ware is het leven dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, leven; het ware immers dat zij uit het Woord of uit de Leer van hun Kerk weten, wordt, wanneer het van het leven wordt, het goede genoemd, maar het is het ware in de daad.

6905. En laat ons slachtofferen aan Jehovah onze God; dat dit dus de eredienst van de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van slachtofferen, namelijk de eredienst in het algemeen, nr. 923, want in de Hebreeuwse Kerk en daarna bij de nakomelingen van Jakob, had de gehele eredienst betrekking op slachtoffers; wat hieruit kan vaststaan dat zij dagelijks plaatsvonden en meerdere op ieder feest en verder wanneer zij zouden worden ingewijd, wanneer zij zouden worden gezuiverd, voor de zonden, voor de vergrijpen, bovendien uit de geloften en uit het vrije; vandaar komt het dat met de slachtoffers de eredienst in het algemeen wordt aangeduid; dat het de eredienst van de Heer is die wordt aangeduid met aan Jehovah God slachtofferen, blijkt duidelijk hieruit dat de slachtoffers geen ander hebben uitgebeeld dan de Heer en de hemelse en de geestelijke dingen die van Hem zijn, nrs. 1823, 2180, 2805, 2807, 2830, 3519; en verder hieruit dat onder Jehovah God in het Woord geen ander dan de Heer wordt verstaan, nr. 6903; onder Jehovah het Goddelijke Zijn van Hemzelf en onder God het Goddelijk Bestaan daaruit; dus onder Jehovah het Goddelijk Goede van Zijn Liefde en onder God het Goddelijk Ware dat voortgaat van Zijn Goddelijk Goede.

6906. En Ik ken, dat dit het vooruitzien betekent, staat vast uit de betekenis van kennen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of de Heer, namelijk het vooruitzien, nr. 6853.

6907. Dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan; dat dit betekent dat het valse zich zal verzetten, staat vast uit de betekenis van ulieden niet geven, namelijk verzetten, want degene die niet geeft wanneer er wordt gezegd dat het een Goddelijk bevel is, nr. 6903; en wie weigert dat iemand God vereert, die verzet zich, zoals allen plegen te doen die in het bij hen bevestigde valse zijn; uit de uitbeelding van farao of van de koning van Egypte, namelijk het valse, nrs. 6651, 6679, 6683; en uit de betekenis van om te gaan, namelijk de weg van drie dagen in de woestijn om aan Jehovah te slachtofferen, dus om te leven volgens het ware in een staat die geheel en al verwijderd is van de valsheden en om zo de Heer te vereren, nr. 6904.

Hoe het gesteld is met degenen die in het valse zijn, die door de koning van Egypte worden uitgebeeld, dat zij zich verzetten tegen hen die in de ware dingen zijn, moet gezegd worden: in de wereld verzetten zij die in het valse zijn, zich niet openlijk tegen hen die in het ware zijn; de uiterlijke banden immers verhinderen dit, namelijk de vrees dat het mocht uitkomen dat zij tegen de wetten van het koninkrijk en van de Kerk waren en dat zij dus zo niet de schijn zouden hebben van goede burgers te zijn; eenieder immers wil in de wereld de schijn hebben van gerecht en waar te zijn in de uiterlijke vorm en de onrechtschapen meer dan de rechtschapen, ten einde de omgeving bedotten en te bedriegen ter wille van gewin en eerbewijzen; maar van binnen verzetten zij zich, want zo vaak zij iemand ware dingen van de Kerk horen bekennen, niet ambtshalve maar uit ijver, spotten zij bij zichzelf en indien dan de uiterlijke banden het niet weerhielden, zouden zij er openlijk om lachen.

Wanneer zulke mensen in het andere leven komen, weerhouden de uiterlijke banden hen niet meer, want deze worden hun dan afgenomen met als oorzaak opdat het bij iedereen zal uitkomen hoedanig hij is; en dan verzetten zij zich openlijk tegen hen die in de ware dingen zijn en bestoken zij hen op elke mogelijke wijze; dit is dan voor hen het verkwikkelijke zelf van het hun leven; en wanneer zij worden vermaand om zulke dingen niet te doen, omdat zij, indien zij niet daarvan aflaten, tenslotte geheel en al worden verwijderd en in de hel

neergestoten, dan geven zij hieraan toch in het geheel geen aandacht, maar blijven voortdurend in het bestoken volharden, zoals tevoren; want zozeer zijn zij in de verkwikking van het leven vanuit het valse; dit neemt hen dermate in beslag dat zij hoegenaamd niets wat van het inzicht is, toelaten; deze dingen zijn het die daarmee worden aangeduid dat de koning van Egypte ulieden niet zal geven om te gaan en die worden uitgebeeld door farao, hierin dat hij zich zo vaak heeft verzet.

De verwijdering van zulke geesten en het neerstoten in de hel, wordt uitgebeeld met de ondergang van farao en van de Egyptenaren in de zee Suph.

Degenen die in het boze van het leven zijn en daaruit in het valse, zijn in het licht van de wereld, want het is het licht waardoor de verstandelijke objecten worden gezien; dit licht is bij hen die in het valse vanuit het boze zijn, van een rossige gloed; en hoe meer zij in het valse uit het boze zijn, des te rossiger is die gloed; de glorie van de wereld die uit de zelfliefde is, ontsteekt dat licht en geeft er de rossige gloed aan; en omdat dit zo is, verschijnen voor hen daarin de ware dingen geheel en al als valsheden en de valsheden geheel en al als ware dingen; de oorzaak ervan is dat in de schittering van dit licht het hemelse licht niet kan invloeien; dit licht wordt bij dit rossige licht donkerheid; vandaar komt het, dat zij in zo'n sterke overreding zijn ten aanzien van de valsheden tegen de waarheden, omdat zij die in dat licht zo zien.

Maar bij hen die in de waarheden zijn vanuit het goede, is het licht van de wereld niet van een rossige gloed, maar is duister; het licht van de hemel echter is bij hen blinkend wit; en omdat dit blinkend wit is, verschijnen daarin de waarheden als ware dingen en de valsheden als valsheden; want wanneer dat licht in de valsheden valt, die in het wereldse licht gescheiden van het hemelse licht, als ware dingen verschijnen, dan verduistert het die dan niet alleen, maar blust die geheel en al uit.

Dit licht, namelijk het licht van de hemel, wordt gaandeweg bij hen meer en meer blinkend wit en tenslotte dermate dat het licht van de wereld daarmee niet kan worden vergeleken. Uit deze dingen verschijnt de oorzaak waarom degenen die in de valsheden zijn vanuit het boze, zich vanuit een zo sterke overreding verzetten tegen hen die in de waarheden zijn; over dit verzet is hiervoor nu gehandeld.

6908. En niet door een sterke hand; dat dit betekent dat tegen hen niet de macht zal overwinnen van hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de hand, namelijk de macht, nrs. 878, 3387, 4931-4937; vandaar is niet door een sterke hand, een macht die niet zal overwinnen; dat de macht van hen die van de geestelijke Kerk, wordt verstaan, blijkt uit wat daarna volgt: 'En Ik zal Mijn hand zenden en Ik zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen', waarmee wordt aangeduid dat zij overwonnen moeten worden door de macht uit het Goddelijke en door de middelen van die macht.

6909. En Ik zal Mijn hand zenden; dat dit de macht uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, namelijk de macht, nrs. 878, 3387, 4931-4937; en omdat Jehovah of de Heer dit van Zichzelf zegt, is het de macht uit het Goddelijke.

6910. En Ik zal Egypte slaan met al Mijn wonderlijke dingen; dat dit de middelen van de Goddelijke macht tegen de valsheden betekent, staat vast uit de betekenis van Egypte, namelijk het valse, waarover vaak eerder; en uit de betekenis van de wonderlijke dingen, namelijk de middelen van de Goddelijke macht, waardoor zij die in de valsheden zijn en bestoken, worden onderjukt.

Dat de wonderlijke dingen de middelen van de Goddelijke macht zijn, waardoor zij die in de valsheden zijn, worden onderjukt, staat vast uit de in Egypte gedane wonderlijke gebeurtenissen of wonderen, waardoor zij tenslotte werden aangezet om de zonen Israëls

heen te zenden; iedere wonderlijke gebeurtenis of ieder wonder daar betekent een middel van de Goddelijke macht.

6911. Die Ik zal doen in het midden van hen; dat dit betekent die hen rechtstreeks zullen raken, staat vast uit de betekenis van het midden, namelijk datgene wat van binnen is, nrs. 1074, 2940, 2973; dus dat wat rechtstreeks raakt; want dat wat iemand rechtstreeks raakt is binnen in hem; dat wat echter niet rechtstreeks raakt, is ook buiten, want het treft schuin van opzij en glijdt voor een deel voorbij.

6912. En daarna zal hij ulieden zenden; dat dit de verdrijving van hen betekent, namelijk van hen die in de valsheden zijn, en de bevrijding, namelijk van hen die in de ware dingen zijn, staat vast uit de betekenis van zenden of van heenzenden, te weten hier verdreven worden; want zij die in de valsheden zijn, zenden nooit heen, ook al zou het zijn tot in het eeuwige, indien zij niet worden verdreven; daarom wordt met zenden in de innerlijke zin hier de verdrijving aangeduid en vandaar de bevrijding.

6913. vers 21, 22. *En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen van de Egyptenaren; en het zal zijn, wanneer gij gaat, zo zult gij niet ledig gaan. En de vrouw zal vragen van haar naburin en van de waardin van haar huis, vaten van zilver en vaten van goud en klederen en gijlieden zult leggen op uw zonen en op uw dochters en gij zult de Egyptenaren uitplunderen.*

En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen van de Egyptenaren, betekent de vrees van hen die in valsheden zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, vanwege de plagen; en het zal zijn, wanneer gij gaat, dan zult gij niet ledig gaan, betekent niet meer een leven in behoeften ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn; en de vrouw zal vragen van haar naburin en van de waardin van haar huis, betekent dat het goede van eenieder zal worden verrijkt met zulke dingen die bevorderlijk zijn; vaten van zilver, betekent de wetenschappen van het ware; en vaten van goud, betekent de wetenschappen van het goede; en klederen, betekent de daarmee overeenstemmende lagere wetenschappen; en gijlieden zult leggen op uw zonen, betekent de aanwending tot hun ware dingen; en op uw dochters, betekent de aanwending tot de goede dingen; en gij zult de Egyptenaren uitplunderen, betekent dat zulke dingen moeten worden weggenomen van hen die in de valsheden en de boosheden daaruit zijn.

6914. En Ik zal de genade van dit volk geven in de ogen van de Egyptenaren; dat dit de vrees betekent van hen die in de valsheden zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, vanwege de plagen, staat vast uit de betekenis van genade geven, namelijk de vrees vanwege de plagen, waarover hierna; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, dus zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 6637; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, namelijk zij die in de valsheden zijn, waarover vaak eerder.

Dat genade geven in de ogen van de Egyptenaren de vrees betekent vanwege de plagen voor hen die in de valsheden zijn, staat vast uit het verstand van de dingen in de innerlijke zin; er wordt immers gehandeld over hen die in de valsheden zijn, die met de Egyptenaren worden aangeduid, namelijk dat van hen de ware en de goede dingen moeten worden afgenomen en overgedragen aan degenen die van de geestelijke Kerk zijn; en omdat over degenen wordt gehandeld die in de valsheden zijn, wordt met de genade niet genade aangeduid, want zij die in de boze en de valsheden zijn, hebben nooit genade voor iemand, maar indien zij weldoen of indien zij niet boos doen, is het uit vrees vanwege de plagen; daarvandaan is hun genade; het is deze genade die hier in de innerlijke zin wordt verstaan; de innerlijke zin zet de dingen uiteen zodanig als zij zijn en niet zodanig als zij zich vertonen in de letter en die zin voegt de afzonderlijke dingen aan het onderwerp aan.

Dat dit zo is, blijkt ook uit de volgende dingen over de Egyptenaren, namelijk dat zij de zonen Israëls niet uit enige genade heen zonden, maar uit vrees voor verdere plagen, (Exodus 11:1; 12:33).

Omdat in deze beide verzen wordt gehandeld over de uitplundering van de Egyptenaren, daarmee dat de vrouwen van Israël van de Egyptische vrouwen zilver, goud en klederen zouden vragen en men geenszins kan weten hoe het hiermee gesteld is tenzij uit de onthulling ten aanzien van de dingen die in het andere leven plaatsvinden, de innerlijke zin immers sluit zulke zaken in die bij de engelen en de geesten gebeuren, moet dit daarom worden gezegd. Dat de lagere plaats van de hemel vóór de Komst van de Heer in beslag was genomen door boze geesten en genieën en dat zij daaruit daarna werden verdreven en die streek werd gegeven aan hen die van de geestelijke Kerk zijn, zie nr. 6858; zolang de boze genieën daar waren, waren zij onder de voortdurende blik van de engelen van de hogere hemel; vandaar werden zij daarvan afgehouden om de boosheden openlijk te doen; heden ten dage zijn ook sommigen die sluwder zijn dan de anderen, omdat zij door het veinzen van onschuld en naastenliefde bedriegen, onder de blik van de hemelsen, en worden zolang van hun schandelijke sluwheden afgehouden; zij zijn rechtstreeks boven het hoofd en de hemelse engelen door wie zij worden beschouwd, zijn nog hoger; en van hen is het te weten gegeven hoedanig de staat is geweest van de boze genieën en geesten vóór de Komst van de Heer die de lagere streek van de hemel in beslag hadden genomen, namelijk dat zij er toen door de engelen van de hogere hemel van waren afgehouden om de boosheden openlijk te doen. Hoe zij echter daarvan waren afgehouden om de boosheden openlijk te doen, werd ook te weten gegeven; zij werden in uiterlijke banden gehouden, namelijk in de vrees voor het inboeten van eer en faam, in de vrees voor de beroving van de bezittingen in die streek van de hemel en de vrees van neergestoten te zullen worden in de hel; en dan werden eenvoudige goede geesten aan hen toegevoegd, zoals eveneens plaatsvindt met de mensen in deze wereld; dezen worden, hoewel zij innerlijk duivels zijn, toch door die uiterlijke banden gehouden in het veinzen van het eerbare en het gerechte en om goed te doen en om zo gehouden te kunnen worden, worden geesten aan hen toegevoegd die in het eenvoudig goede zijn; zo was het gesteld met de bozen die in de lagere streek van de hemel zijn geweest vóór de Komst van de Heer; en toen konden zij ook worden aangedreven om het ware te zeggen en het goede te doen door hun eigen liefden, niet anders dan de boze priesters, ja zelfs ook de ergste die van binnen duivels zijn en die de leerstellingen van hun Kerk met zo'n gloed en geveinsde ijver kunnen prediken, dat zij de harten van de toehoorders tot vroomheid bewegen; toch zijn zij dan in de eigen- en wereldliefde, want de gedachte over de eer en over het gewin regeert universeel bij hen, vanuit welk vuur zij worden aangespoord om zo te prediken; het zijn de boze geesten bij hen die in een eendere liefde en vandaar in een eender denken zijn, die leiden, aan wie eenvoudige goede geesten zijn toegevoegd.

Hieruit kan vaststaan, hoedanig de staat van de hemel vóór de Komst van de Heer is geweest. Na Zijn Komst echter zijn de staten van de hemel en de hel geheel en al veranderd; toen werden immers de boze genieën en geesten die de lagere streek van de hemel in beslag hadden genomen, neergeworpen en in hun plaats zij die van de geestelijke Kerk zijn, daarheen opgeheven.

De bozen die neergeworpen waren, werden toen ontdaan van de uiterlijke banden, die, zoals eerder is gezegd, de vrees was voor het inboeten van faam en eer en voor het verlies van de bezittingen in die streek; en zo werden zij overgelaten aan hun innerlijke dingen, die niets dan duivelse en helse dingen waren; en zo werden zij naar de hellen verwezen.

Het wegnemen van de uiterlijke banden vindt in het andere leven plaats door het wegnemen van de goede geesten die aan hen waren toegevoegd; wanneer dezen zijn weggenomen, kunnen zij niet meer het goede, gerechte en het eerbare veinzen, maar zijn zij zodanig als zij innerlijk in de wereld waren geweest, dat wil zeggen, zodanig als zij waren geweest naar hun

denken en willen, die zij daar voor anderen hadden verborgen; en dan begeren zij niets anders dan boos te doen.

Deze eenvoudige geesten die van hen werden afgenomen, werden gegeven of toegevoegd aan hen die van de geestelijke Kerk waren, aan wie die streek van de hemel tot bezit werd gegeven; vandaar komt het, dat dezen werden verrijkt met de ware en de goede dingen die tevoren de boze genieën en geesten hadden gehad; want het verrijkt worden met ware en goede dingen in het andere leven vindt plaats door de toevoeging van geesten die in het ware en het goede zijn, want door hen vindt vergemeenschapping plaats.

Deze dingen zijn het die daarmee worden aangeduid dat de zonen Israëls niet ledig uit Egypte zouden gaan, maar dat de vrouw van haar naburin en van de waardin van haar huis zou vragen: vaten van zilver en vaten van goud en klederen en dat zij zo de Egyptenaren zouden leegplunderen.

Eenieder kan zien dat indien zulke zaken niet waren uitgebeeld, nooit door het Goddelijke zou zijn bevolen om zo'n sluwheid tegen de Egyptenaren te gebruiken; al wat zodanig is, staat immers allerverst van het Goddelijke af; maar omdat dat volk geheel en al uitbeeldend was, werd het, omdat die dingen met de bozen in het andere leven zou gebeuren, door het Goddelijke toegelaten dat zij zo zouden doen.

Men moet weten dat zeer vele dingen die door Jehovah of de Heer werden bevolen, in de innerlijke zin niet betekenen dat zij werden bevolen, maar dat die werden toegelaten.

6915. En het zal zijn, wanneer gij gaat, dan zult gij niet ledig gaan; dat dit betekent niet meer een leven van behoefteigheid ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, staat vast uit de betekenis van gaan, namelijk het leven, nrs. 3335, 4882, 5493, 5605, 6904; en uit de betekenis van gij zult niet ledig gaan, namelijk niet meer een leven van behoeften; dat het ledige daar is waar niet het ware is, zie nr. 4744; dus waar geestelijke behoeften zijn; dat het is ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, blijkt uit het voorafgaande, namelijk dat degenen die van de geestelijke Kerk zijn, die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, waren bestookt door hen die in valse wetenschappen waren, die met de Egyptenaren worden aangeduid; vandaar ten aanzien van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, want de dingen die van dit gemoed zijn, worden wetenschappen genoemd; dezen bestoken ook voornamelijk de geestelijken, want hun denken is binnen de wetenschappen en slechts weinig daarboven.

6916. En de vrouw zal vragen van haar naburin en van de waardin van haar huis; dat dit betekent dat het goede van eenieder zal worden verrijkt met zaken die bevorderlijk zijn, staat vast uit de betekenis van de vrouw, namelijk de aandoening van het goede van de naastenliefde, nr. 6014; uit de betekenis van de naburin, namelijk de aandoening van het ware, die degenen hebben die in de wetenschappen zijn; en uit de betekenis van de waardin van het huis, namelijk de aandoening van het goede, die zij ook hebben; omdat zij van de naburin en van de waardin van het huis zou vragen, worden de waarheden en goedheden aangeduid die het meest nabij zijn, dus die bevorderlijk zijn.

Hoe het hiermee gesteld is, staat vast uit wat eerder in nr. 6914 is aangevoerd; dat de vrouw zou vragen, komt omdat met de vrouw het goede van de naastenliefde wordt aangeduid en dit zal het zijn wat zal worden verrijkt; want opdat het goede zal zijn, zullen er ware dingen zijn die de hoedanigheid ervan aanduiden; de oorzaak hiervan is deze, dat wanneer men leeft volgens de ware dingen, de ware dingen zelf dan goede dingen worden, hoedanig daarom het ware is, zodanig wordt het goede; dit goede verschaft zich daarna geen andere ware dingen en voegt geen andere aan zich toe dan die welke volgens zijn hoedanigheid zijn, dus geen andere dan die welke bevorderlijk zijn, dus die welke in de nabuurschap zijn en in het huis.

6917. Vaten van zilver; dat die de wetenschappen van het ware betekenen; en vaten van goud, dat die de wetenschappen van het goede betekenen, staat vast uit de betekenis van de vaten, namelijk de wetenschappen, nrs. 3068, 3079; de wetenschappen worden vaten genoemd, omdat die de algemene dingen zijn en in zich ontelbare waarheden en veelvoudige goedheden kunnen bevatten; uit de betekenis van het zilver, namelijk het ware; en van het goud, namelijk het goede, nrs. 1551, 1552, 2954, 5658; dat het zilver van Egypte het ware en aanpasbare wetenschappelijke is, zie nr. 6112.

Dat de vaten van zilver en de vaten van goud bij de Egyptenaren de wetenschappen van het ware en de wetenschappen van het goede zijn, terwijl toch met de Egyptenaren hier en in wat voorafgaat en verder eveneens in wat volgt, de valse wetenschappen worden aangeduid, daarover moet men weten dat de wetenschappen in zich niet waar zijn en ook niet vals zijn, maar dat zij waar worden bij hen die in de ware dingen zijn en vals bij hen die in de valsheden zijn; de aanwending ervan en het nut doen dit.

Het is met de wetenschappen bij de mens zo gesteld als met de rijkdommen en de schatten bij hem; de rijkdommen en de schatten bij degenen die in het boze zijn, zijn verderfelijk, omdat zij die tot boze nutten aanwenden; maar de rijkdommen en de schatten bij hen die in het goede zijn, zijn nuttig, omdat zij die tot goede nutten aanwenden; indien daarom de rijkdommen en de schatten die bij de bozen zijn, worden overgebracht tot de goeden, dan worden zij goed; zo is het eveneens gesteld met de wetenschappen; zoals bijvoorbeeld: bij de Egyptenaren bleven tal van dingen van de Oude Kerk achter, zoals vaststaat uit hun hiërogliefen; maar omdat zij die aanwendden voor magische dingen en een boos nut daarmee deden, waren zij voor hen daarom geen wetenschappen, maar valse wetenschappen; maar dezelfde dingen waren in de Oude Kerk ware wetenschappen, aangezien zij die naar behoren tot de Goddelijke eredienst aanwendden.

Als voorbeeld dient het volgende: de altaren en de slachtoffers waren bij de Hebreeuwse natie en daarna bij de Joodse en de Israëlitische natie, daadwerkelijke rituelen, omdat zij die aanwendden tot de eredienst van Jehovah; maar bij de natiën in het land Kanaän waren het valse rituelen, omdat zij die aanwendden tot de eredienst van hun afgoden; daarom werd ook bevolen om de altaren van de natiën overal te vernietigen; en met zeer vele andere dingen is het eveneens zo gesteld; daarom kan men uit hen die in het boze en het valse zijn, vele wetenschappen putten die tot goede nutten kunnen worden aangewend en dan zo goede dingen worden.

Tot zulke dingen werden eveneens aangeduid het leegplunderen van de natiën in het land Kanaän, met de schatten, de kudde van grootvee, de veestapels, de huizen, de wijngaarden die de zonen Israëls daar buit maakten; dit blijkt nog meer hieruit dat het goud en zilver dat op de natiën werd buitgemaakt ook tot een heilig nut werd toegepast, zoals vaststaat bij Samuël: *'In zijn hand waren vaten van zilver en vaten van goud en vaten van koper; ook heiligde koning David deze aan Jehovah, met het zilver en het goud dat hij geheiligd had van alle natiën die hij onderwierp: van Syrië, van Moab en van de zonen van Ammon en van de Filistijnen en van Amalek en van de roof van Hadad-Ezer, de zoon van Rehob, de koning van Zoba'*, (2 Samuël 8:10-12); en bij Jesaja: *'Tenslotte zal de koopwaar van Tyrus en haar hoerenloon Jehovah heilig zijn; het zal niet worden weggelegd, noch worden achtergehouden; maar haar koopwaar zal zijn voor hen die vóór Jehovah wonen, om te eten, om verzadigd te worden en om zich te dekken naar de oude wijze'*, (Jesaja 23:18).

Ook deze dingen, die de vrouwen van de zonen Israëls van de Egyptenaren leenden en zo buit maakten, werden daarna aangewend tot het nut van de ark te bouwen en tot verscheidene dingen die de heilige dingen van hun eredienst waren.

6918. En de klederen; dat zij de daarmee overeenstemmende lagere wetenschappen betekenen, staat vast uit de betekenis van de klederen, namelijk de lagere wetenschappen,

waarover de nrs. 2576, 5248; de klederen betekenen die, omdat zij de innerlijke dingen bekleden.

6919. En gijlieden zult leggen op uw zonen; dat dit de aanwending tot hun ware dingen betekent; en op uw dochters; dat dit de aanwending tot de goede dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de zonen, namelijk de waarheden, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; uit de betekenis van de dochters, namelijk de goedheden, waarover de nrs. 489, 490, 491, 2362, 2363; en uit de betekenis van op die leggen, namelijk aanwenden, want wat op iemand wordt gelegd, dat wordt op hem aangewend.

6920. En gij zult de Egyptenaren leegplunderen; dat dit betekent dat zulke dingen moeten worden weggenomen van hen die in de valsheden en de boosheden daaruit zijn, staat vast uit de betekenis van leegplunderen, namelijk wegnemen; en uit de betekenis van de Egyptenaren, namelijk degenen die in de valsheden zijn, waarover vaak eerder. Hoe het hiermee is gesteld, blijkt uit wat eerder in de nrs. 6914, 6817 is aangevoerd.

VERVOLG OVER DE GEESTEN VAN DE PLANEET MERCURIUS

6921. Aan het einde van het vorige hoofdstuk is getoond dat de geesten van de planeet Mercurius in de Grootste Mens het geheugen van de niet-stoffelijke dingen samenstellen; en omdat zij het daarom liefhebben zaken te weten die onttrokken zijn aan de stoffelijke dingen, zijn zij vaardiger en sneller dan andere geesten in het doorzien, denken en spreken; stoffelijke dingen immers zijn als het ware zwaar, maken log en vertragen, want zij voeren het gemoed omlaag en dompelen het in aardse zaken onder en zo verwijderen zij het van de geestelijke wereld waarvandaan alle inzicht is. Hoe vaardig die geesten zijn, kan uit het volgende vaststaan.

6922. Er verscheen een betrekkelijk blinkende witte vlam die blij opvlamde en wel enige tijd lang; die vlam duidde de komst van geesten van Mercurius aan die vaardiger waren dan de overigen; toen zij gekomen waren, snelden zij meteen door de dingen die in mijn geheugen waren – dit kunnen alle geesten en omdat zij bij de mens zijn, zijn zij in het bezit van alles in het geheugen van hem, nrs. 5853, 5857, 5859, 5860 – maar wat zij waarnamen, kon ik niet ontdekken vanwege hun vaardigheid; ik hoorde hen van tijd tot tijd zeggen dat het zo en zo is; ten aanzien van de dingen die ik in de hemelen en in de geestenwereld had gezien, zeiden zij dat zij die al eerder hadden gekend; ik doorvatte dat er een menigte van met hen vergezelschapte geesten was aan de rug, een weinig aan de linkerzijde in het vlak van het achterhoofd.

6923. Op een ander moment zag ik een menigte van zulke geesten, maar op een zekere afstand van mij, naar voren, een weinig aan de rechterzijde en van daar spraken zij met mij, maar door bemiddelende geesten, want hun spreken is zo snel als hun denken, dat niet in de menselijke spraak valt dan alleen door bemiddelende geesten; en, waarover ik mij verwonderde, zij spraken tezamen en toch zo vaardig en snel; hun spraak werd, omdat die een spraak van verscheidenen tegelijk was, waargenomen zoals golven; en wat waard is om te vermelden, was dat zij naar het linkeroog toe gleeed, hoewel zij aan de rechterzijde waren; de oorzaak ervan was dat het linkeroog overeenstemt met de aan de stoffelijke dingen onttrokken erkentnissen van de dingen, dus met die zaken die van het inzicht zijn, het rechteroog echter met de dingen die van de wijsheid zijn.

Met eenzelfde vaardigheid als waarmee zij spraken, doorvatten zij de dingen die zij hadden gehoord en oordeelden daarover door te zeggen dat dit zo is en dat niet zo is; hun oordeel was als het ware ogenblikkelijk.

6924. Er was een geest van een andere aardbol, die met hen bedreven kon spreken, omdat hij vaardig en snel sprak; zij oordeelden in een oogwenk over de dingen die hij sprak, door te zeggen: ‘Dit is al te sierlijk, dit is al te elegant; zodat zij er slechts op letten of zij iets van hem hoorden wat hun nog niet bekend was, waarbij zij al die dingen terzijde wierpen die overschaduwden, namelijk vooral alle zucht voor sierlijke taal en fijne beschaving, want die verbergen de zaken zelf en in de plaats ervan presenteren zij woorden, die de stoffelijke vormen van de dingen zijn.

6925. De geesten van de aardbol Mercurius blijven niet op één vaste plaats of binnen de sfeer van de geesten van één bepaalde wereld, maar zwerven door het heelal; de oorzaak hiervan is dat zij betrekking hebben op het geheugen van de dingen in de Grootste Mens, welk geheugen aanhoudend moet worden verrijkt; vandaar werd het hun gegeven om rond te zwerven en zich overal erkennenissen te verwerven.

Indien zij, wanneer zij zo rondreizen, geesten aantreffen die de stoffelijke dingen, dat wil zeggen, de lichamelijke en de aardse dingen, liefhebben, dan ontvluchten zij hen en gaan daarheen waar zij zulke dingen niet horen.

Daaruit kan vaststaan, dat hun gemoed opgeheven is boven het zinlijke en dat zij zo in een innerlijk schijnsel zijn; dit werd eveneens daadwerkelijk te doorvatten gegeven toen zij dicht bij mij waren en met mij spraken; ik bemerkte toen dat ik werd afgeleid van de zinlijke dingen en wel dermate dat het schijnsel van mijn ogen dof en duister begon te worden.

6926. De geesten van die aardbol gaan in menigten en gesloten eenheden en wanneer zij vergaderd zijn, vormen zij als het ware een bol en zo worden zij dan door de Heer verbonden om als één op te treden, opdat de erkennenissen van eenieder met allen worden gedeeld en de erkennenissen van allen met ieder ander.

Dat die geesten door het heelal zwerven om de erkennenissen van die zaken bijeen te zoeken, stond voor mij ook hieruit vast dat zij eens, toen zij enorm ver van mij verwijderd verschenen, daar vandaan met mij spraken; en zij zeiden dat zij nu vergaderd waren en dat zij nu buiten de sfeer van deze wereld gingen tot de sterrenhemel waar zij wisten dat daar zodanige geesten waren die zich niet om aardse en lichamelijke dingen bekommeren, maar om de daaraan onttrokken dingen; met dezen wilden zij zijn.

Er werd gezegd dat zij zelf niet weten waarheen zij gaan, maar dat zij vanuit het Goddelijk toezicht daarheen worden gevoerd waar zij onderricht kunnen worden over zulke dingen die zij nog niet weten en die overeenkomen met de erkennenissen die zij hebben.

Er werd ook gezegd, dat zij niet weten op welke wijze zij met hun genoten samenkomen met wie zij verbonden worden en dat dit ook gebeurt vanuit het Goddelijk toezicht.

6927. Omdat zij op die wijze door het heelal gaan en vandaar meer dan anderen kunnen weten ten aanzien van de werelden en aardbollen buiten de sfeer van de wereld van onze zon, heb ik daarom met hen ook daarover gesproken; zij zeiden, dat er in het heelal zeer vele aardbollen waren en dat daar mensen waren; en dat zij zich verwonderden dat enigen, die zij mensen van gering oordeel noemden, van mening waren dat de hemel van de almachtige God slechts alleen bestond uit de geesten en engelen die van één aardbol komen, terwijl die er toch zo weinig zijn dat zij ten opzichte van de almacht van God nauwelijks iets zijn, ook al waren er myriaden van werelden en myriaden van aardbollen.

Verder zeiden zij, dat zij weten dat er in het heelal aardbollen zijn wel meer dan ettelijke honderdduizenden en wat is dit evenwel dan nog voor het Goddelijke dat oneindig is.

6928. De geesten van de aardbol van Mercurius verschillen geheel en al van de geesten van onze aardbol, want de geesten van onze aardbol, vooral degenen die pas in het andere leven zijn, hebben de lichamelijke en wereldse dingen, dat wil zeggen, de stoffelijke dingen, lief en begeren zulke dingen in het andere leven te leren kennen; en daarom worden zij, om samen te kunnen zijn met goede geesten, die zich om zulke dingen niet bekommeren, in plaatsen gehouden die onder de voetzolen zijn en in het Woord de lagere aarde worden genoemd en dit wel zo lang totdat zij een afkeer krijgen van lichamelijke en aardse dingen en die dan afleggen; nadat dit heeft plaatsgevonden, worden zij tot de hemel verheven en in de innerlijke dingen ingewijd en worden dan engelen.

6929. Toen geesten van Mercurius bij mij waren terwijl ik aan het schrijven was en het Woord ontvouwde ten aanzien van de innerlijke zin ervan en zij doorvatten wat ik schreef, zeiden sprak dat de dingen die ik schreef, uitermate grof waren en dat de uitdrukkingen bijna als stoffelijk verschenen; maar het werd gegeven te antwoorden, dat de mensen van onze aarde deze dingen die geschreven zijn, zien als subtiel en verheven, waarvan zij er ook een aantal niet vatten; ik voegde daaraan toe, dat zeer velen van deze aarde niet weten dat er een innerlijke mens is, die handelt in de uiterlijke en uitwendige en maakt dat deze leeft en dat zij zich overreden vanuit begoochelingen van de zinnen dat het lichaam uit zichzelf leeft en dat als gevolg daarvan de gehele mens zal sterven wanneer hij naar het lichaam sterft en dat zij dus het leven na de dood bij zich daarmee in twijfel trekken en verder dat zij datgene van de mens, wat na de dood van het lichaam zal leven, niet geest, maar ziel noemen en dat zij daarover twisten wat de ziel is en waar de zetel ervan is en dat zij geloven dat zij opnieuw met het stoffelijk lichaam verbonden moeten worden opdat de mens zal leven en nog vele andere soortgelijke zaken.

Toen de geesten van Mercurius deze dingen hoorden, vroegen zij of deze personen engelen kunnen worden; hierop werd het gegeven te antwoorden dat diegenen engelen worden die in het goede van het geloof en in naastenliefde hebben geleefd; en dat zij dan niet langer in de uiterlijke en stoffelijke dingen zijn, maar in de innerlijke en geestelijke; en dat zij, wanneer zij tot die staat komen, in een licht zijn boven dat waarin de geesten van Mercurius zijn. Opdat zij zouden weten dat dit zo was, werd het gegeven dat een engel die in de hemel uit onze aarde was, die zodanig was geweest toen hij in de wereld leefde, met hen sprak, waarover hierna.

6930. Daarna werd mij door de geesten van Mercurius een lang, onregelmatig papier gezonden dat uit verscheidene vellen bestond die waren samengeplakt; dit verscheen alsof het bedrukt was met lettervormen zodanig als die op aarde bestaan; ik vroeg of zij bij hen zulke dingen hadden en zij zeiden dat zij die niet hadden, maar dat zij wisten dat er op onze aarde zulke dingen waren; meer wilden zij niet zeggen.

Maar het werd te doorvatten gegeven, dat zij dachten dat op deze aardbol de erkenningen van de zaken zodanig waren, dus gescheiden van de mens zelf, behalve wanneer de mens op zulke papieren het oog en zo het gemoed vestigde.

Zo bespotten zij bij zichzelf de mensen van deze aarde alsof zij niets wisten dan alleen uit papieren; maar zij werden onderricht hoe het hiermee gesteld was.

Na enige tijd kwamen zij terug en zonden aan mij een ander papier, ook bedrukt met lettervormen daarin gegrift, net zoals het vorige, maar niet op die wijze samengeplakt en niet zo slordig, maar netjes en fraai; zij zeiden dat zij verder daarover waren ingelicht dat op deze aarde zulke papieren waren waar boeken van werden gemaakt.

6931. Uit deze ervaringen die tot dusver over de geesten van de aardbol van Mercurius zijn gezegd, staat klaarblijkelijk vast, dat de geesten de dingen onthouden die zij zien en horen in

het andere leven en dat zij evengoed als toen zij mensen waren, onderricht kunnen worden, dus in de dingen die van het geloof zijn en zo vervolmaakt kunnen worden.

Hoe zuiverder de geesten en de engelen zijn, des te vaardiger en voller nemen zij in zich op en des te volmaakter onthouden zij met hun geheugen de dingen die zij horen; en omdat dit tot in het eeuwige voortgaat, blijkt dat zij aanhoudend in wijsheid groeien.

De geesten van Mercurius echter groeien aanhoudend in de wetenschap van de dingen, maar daaruit niet in wijsheid, omdat zij de erkentnissen, die de middelen zijn, liefhebben, maar niet de nutten, die de einddoelen zijn, zie de zaken die over hen zijn vermeld in de nrs. 6814, 6815.

6932. Het vervolg over de geesten van de aardbol van Mercurius aan het einde van het volgende hoofdstuk.

Einde van het derde hoofdstuk